

OSNOVNA ŠOLA ORMOŽ
Znanje | Varnost | Odgovornost | Ustvarjalnost

SPOROČILO KNJIG IN BESEDIL TER
TER KAKO GA RAZUMEMO
Področje: psihologija
Raziskovalna naloga

Avtorice: Gaja Otorepec Zlatnik
Nika Bedrač
Lea Pongrac

Mentorici: Stanka Hebar, prof.
Tanja Babič, prof.

Ormož, 2021

Domači deževnik

...»Mama« je odmevalo. »Kaj je Tine?« je utrujeno vprašala mama, ki se je pojavila na vratih Tinetove sobe. »Hočem domačo živalco!« je mami odgovarjal Tine. » Andraž je včeraj dobil psa, Ludvik pa ima kačo. Tudi jaz hočem ljubljénčka!« Mama je globoko vdihnila in rekla: »Tine živali niso za v hišo. Ljubljénčka lahko imaš, ko se odseliš.« »Ampak mama...« je vztrajal Tine, mama pa se je že obrnila in odšla v sosednjo sobo. » Pohiti, da ne zamudiš pouka!« je mama še vzkliknila. ...

Gaja, Lea in Nika

Od zgodbe do realnosti

...Ni brala še naslednji in naslednji dan, saj se je sprla s starši. Ko se je končno odločila nadaljevati branje, je prebrala »Mogoče so spremembe le dobre, če jim to dopustimo. Če se ne bi preselili, mogoče ne bi spoznal Larsa in Martine, mojih prijateljev. Tudi s svojima staršema, ja, moja starša sta, čeprav sta me posvojila, sem se pobotal. Razumem, da sta storila vse, da bi nam omogočila vse, kar potrebujemo. Vem, da moje življenje ni pravljica, ampak ne ni me več strah, da bom pozabljen. KONEC«. Larisi se je njen prepir s starši zazdel beden in nevreden take drame...

Gaja, Lea in Nika

Kako napisati zgodbo

...Ko se na to spomnim, se še vedno počutim slabo, ampak hkrati sem se ob umiku iz družbe, v kateri sem bila nihče, začela ceniti in postala sem bolj srečna. Postala sem sicer tudi bolj previdna in nezaupljiva, kar pa ni nujno slabo. Še vedno rada pomagam drugim pri težavah. Ko sem se začela osredotočati nase, sem ugotovila, da vse tisto, kar so mi drugi rekli, da je zame nemogoče, lahko dosežem. In sem. Napisala sem zgodbo, zgodbo svojega življenja. In še jo pišem....

Gaja, Lea in Nika

Romeo in Julija po mačje in pasje

...V predmestnem naselju je bilo mnogo hiš. Tam so živeli takšni in drugačni ljudje, z njimi pa tudi njihovi hišni ljubljénčki. V četrti hiši po vrsti so živeli Montegovi in njihov pes Romeo. V hišo na njihovi levi pa so se pravkar vselili Kapuletovi, ki so s seboj pripeljali tudi mačko Julijo. Vrata hiš je ločila stara lesena ograja, ki je imela veliko razmajanih desk. Pri Capuletovih se je še isti teden odvijala zabava ob vselitvi. Julija se je mirno sprehajala med gosti, ki so jo radi pobožali po hrbtu. Romeo pa je bil radovedne sorte, zato se je odločil pokukati na zabavo skozi eno izmed razmajanih desk. Njegov in Julijin pogled sta se srečala in posledično je Romeo s težavo zlezal skozi ograjo in slepo hodil proti Juliji, ko je prevrnil gospo Capulet, ki je ravno prinesla torto. ...

Gaja, Lea in Nika

ZAHVALA

Za pomoč pri našem raziskovanju in raziskovalni nalogi se zahvaljujemo mentoricama Stanki Hebar, prof. ter Tanji Babič, prof., ki sta nam pomagali pri spoznavanju raziskovalnega procesa, nas spodbujali in nam svetovali, kako rešiti probleme, ki so nastajali med našim raziskovanjem. Prav tako smo hvaležne učiteljicam slovenščine dr. Ireni Kandrič, Tini Zadravec, prof., Sonji Muhič, predm. učit. in Slavici Šajnović, predm. učit., ki so se odzvale na intervju, še posebej učiteljici Slavici, ki nam je nalogo lektorirala. Zahvaljujemo se učiteljici Mirjani Meško, prof., za prevod povzetka v angleški jezik in učitelju Nejc Podplatnik, prof., za pomoč pri oblikovanju slikanic.

Iskreno se zahvaljujemo gospe Lei Korošec, mag. psih., ki je odgovorila na raziskovalna vprašanja.

Zahvala pa gre tudi vsem, ki so se odzvali na našo anketo, ter učencem, ki so na podlagi naših zgodbe - te likovno upodobili.

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	7
1.1	Hipoteze	7
2	TEORETIČNI DEL	8
2.1	Branje	8
2.2	Vplivi branja	8
2.3	Razlike v branju	9
2.4	Razumevanje sporočila	9
2.4.1	Razlike v razumevanju sporočila	10
2.5	Napake v besedilih	10
3	RAZISKOVALNI DEL	11
3.1	Raziskovalne metode	11
3.1.1	Preučevanje literature	11
3.1.2	Intervju	11
3.1.3	Anketiranje	11
3.1.4	Fokusna skupina učencev	11
3.1.5	Ilustriranje zgodb	11
3.1.6	Verižno sporočilo	11
4	REZULTATI	12
4.1	Povzetek in analiza pogovora (intervjuja) z učiteljicami slovenščine	12
4.1.1	Povzetek pogovora z dr. Ireno Kandrič, prof.	12
4.1.2	Povzetek pogovora z Tino Zadavec, prof.	12
4.1.3	Povzetek pogovora z Slavico Šajnović, pred. učit.	14
4.1.4	Povzetek pogovora z Sonjo Muhič, pred. učit.	15
4.1.5	Analiza pogovora (intervjuja) z učiteljicami slovenščine	15
4.2	Povzetek in analiza pogovora (intervjuja) z Leo Korošec, mag. psih.	16
4.2.1	Povzetek pogovora	16
4.2.2	Analiza pogovora (intervjuja)	18
4.3	Analiza ankete	19
4.3.1	Analiza ankete anketiranih učencev od 1. do 5. razreda	19
4.3.2	Analiza ankete za starejše učence in ostale starostne skupine	21
4.4	Analiza fokusne skupine učencev	27
4.5	Analiza verižnega sporočila	27
5	RAZPRAVA	28
6	ZAKLJUČEK S SMERNICAMI ZA NAPREJ	30
6.1	Seznam priporočenih knjig	31

7	VIRI IN LITERATURA	31
8	PRILOGE	33

KAZALO SLIK

Slika 1: Prikaz vpliva rekreacijskega branja	9
Slika 2: Sporočila besedil in počutje	10
Slika 3: Kaj največ bereš	19
Slika 4: Pomembnost branja	19
Slika 5: Knjige imajo pomembno besedilo	20
Slika 6: Na podlagi prebranega besedila zapisano sporočilo zgodbe.....	20
Slika 7: Pravopisna pravilnost in razumevanje besedila.....	21
Slika 8: Starostne skupine	22
Slika 9: Kaj največ bereš?	22

KAZALO TABEL

Tabela 1: Kaj največ berejo glede na starostno skupino?	23
Tabela 2: Zakaj je branje pomembno?	23
Tabela 3: Zakaj imajo knjige pomembno besedilo?	24
Tabela 4: Zakaj knjige nimajo pomembnega besedila?	24
Tabela 5: Kaj vam sporoča zgodba?	24
Tabela 6: Sporočila zgodbe Od zgodbe do realnosti	25
Tabela 7: Sporočilo zgodbe Kako napisati zgodbo?	26

POVZETEK

Ljudje vemo veliko o knjigah in veliko o psihologiji. A kaj potem, ko se to združi? V naši raziskovalni nalogi smo se osredotočile na to, kako knjige, besedila in njihova sporočila ter napake v njih vplivajo na nas.

Kot eno izmed raziskovalnih metod smo se odločile izpeljati anketo, ki so jo reševale vse starostne skupine od 6-letnikov pa vse do starejših od 64 let. Preučevale smo tudi teorijo. Po socialnih omrežjih smo razposlale verižno sporočilo. Izvedle smo intervju z učiteljicami slovenščine na naši šoli in se pogovorile s psihologinjo gospo Leo Korošec. Prav tako pa smo s pomočjo učencev 9. razreda izvedle fokusno skupino. Naše avtorske zgodbe smo spremenile v slikanici s pomočjo učencev naše šole, ki so jih likovno upodobili po svoje.

Ugotovile smo, da vsak posameznik iz zgodbe/knjige prejme svoje unikatno sporočilo. Prav tako si vsaka starostna skupina predstavlja in razlaga sporočilo besedila drugače, zapis le tega pa prav tako na vsakogar vpliva drugače.

Ustvarile smo slikanici, v katerih so naše avtorske zgodbe in ilustracije naših učencev, dodale pa smo še naloge po branju. Odločile smo se izdelati tudi seznam priporočenih knjig za posamezno starostno skupino.

Ključne besede: knjige, sporočilo, zgodbe, razumevanje, napake

ABSTRACT

People have a lot of knowledge of books and a lot of knowledge of psychology. But what happens when books and psychology collide? In our research assignment we focused on how books, texts, their meanings and mistakes affect us.

In our research assignment we first did a survey. We got results from all age groups, including people from the age of 6 to people older than 64. We analysed the literature, that we were able to find and was related to our research topic. Then we made and sent a chain message with the purpose of spreading it on social media. We conducted an interview with teachers of Slovene language at our school and an interview with a psychologist Lea Korošec. A focus group with 9th grade pupils was also made. We included our self-authored stories into two picture books with the help of students from our school who illustrated them.

We found out that each individual understands the meaning of a book/text differently. Each age group understands and interprets the text's message in its own way. The message of a text influences differently.

We made two picture books which consist of our self-authored stories and the illustrations made by the students of our school. They also include after-reading tasks. We decided to make a list of recommended books for each age group.

Key words: books, meaning, stories, understanding, mistakes

1 UVOD

Knjige so nekaj, kar nas spremlja že od rojstva. Od pravljic, ki so nam jih brali starši, do knjig, ki jih beremo zaradi obveznosti v šoli, pa vse do knjig, ki jih beremo za sprostitev. Vedno so nas spremljale in vedno nas bodo. Knjige vplivajo na naše možgane, na naša razmišljanja in na naš besednjak. Za našo raziskovalno nalogo smo se odločile poglobiti v to temo, saj nas je zanimalo, kako branje nekega besedila ali knjige vpliva na nas, ali si vsak drugače predstavlja neko zgodbo, ali prejmemo vsi isto sporočilo iz iste knjige itd.. Naša naloga vsebuje znanje tako književnosti kot psihologije.

Ideja se je eni izmed nas porodila na koncu 8. razreda. Na začetku letošnjega šolskega leta pa smo si vse želele raziskovati na področju psihologije. Tako smo se začele pogovarjati in ugotovile, da nas tema zanima in se v njo želimo bolj poglobiti, saj je premalo raziskana. Pristopile smo k mentoricama in ob njuni pomoči začele ustvarjati osnovne cilje za našo raziskovalno nalogo, ki se je nato počasi začela oblikovati. Že na začetku našega raziskovanja smo vedele, da bo potrebno vložiti veliko dela, truda in energije ter ogromno prostega časa. Raziskovanju se nismo odrekle niti zaradi pouka na daljavo oz. Covida-19. Nasprotno, nastale razmere smo izkoristile in raziskovalno nalogo izpeljale do konca.

1.1 Hipoteze

Skozi raziskovalni proces nas je po področju, ki nas zanima, vodilo naslednje raziskovalno vprašanje:

- Kako neko prebrano besedilo vpliva na različne starostne skupine?

V naši raziskovalni nalogi nas predvsem zanima, kako vplivajo knjige, njihove zgodbe oz. njihova sporočila na nas in na naša čustva ter kakšen vpliv ima pri tem njihov zapis.

Na podlagi teh vprašanj smo izpeljale naslednje hipoteze:

H1: Sporočilo besedil/knjig ni enako za otroke, mladostnike in odrasle - vsaka starostna skupina ga razume drugače.

H2: Branje psiholoških romanov je koristno in priporočljivo.

H3: Literatura, ki jo bomo uporabile, bo večinoma v tujem jeziku.

H4: V izmišljenih besedilih lahko najdemo sporočilo, ki nam bo koristilo v življenju.

H5: Možgani napak v besedilu med hitrim branjem ne zaznajo.

H6: Prebrano zgodbo si vsakdo drugače predstavlja, ko jo skuša ilustrirati.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Branje

Branje je nedvomno naš življenjski sopotnik. Spremlja nas že od začetka osnovne šole in skozi celotno življenje. Vsekakor je nujno v našem vsakdanu, beremo pa lahko tudi za sprostitev. Branje vpliva na naš besedni zaklad, mentalno stimulacijo, zmanjšuje stres, bogati naše znanje, izboljša naš spomin, okrepi analitične sposobnosti razmišljanja, izboljšuje koncentracijo, izboljša pisne sposobnosti... Med branjem umetnostnih besedil oziroma izmišljenih zgodb se lahko sprostimo po napornem dnevu, saj je branje v tem primeru pobeg od vsakdanjih skrbi in obremenitev.

Več beremo, širši postaja naš besedni zaklad. V vsakem prebranem besedilu lahko najdemo novo besedo, frazo, besedno zvezo. Širok besednjak nam lahko koristi v našem poklicu oziroma v šoli npr. pri zagovoru raziskovalne naloge. Priporočljivo je brati tudi besedila v tujem jeziku, čigar znanje želimo izboljšati. Današnje življenje vpliva na pomanjkanje osredotočenosti, saj se nam pogosto nabere preveč stvari naenkrat. Med branjem vso svojo pozornost preusmerimo v zgodbo in tako pozabimo na naše druge obveznosti. S tem izboljšamo svojo koncentracijo in smo po branju bolj zbrani.

Kot že omenjeno, branje širi naše besedišče, kar nam lahko pride prav tudi pri pisanju. Bodisi pišemo spis bodisi raziskovalno nalogo ali prošnjo za zaposlitev.

Tako kot branje, na nas vpliva tudi pripovedovanje. Obojemu lahko rečemo spremljanje neke zgodbe. Med branjem pripovednih besedil po navadi spremljamo zgodbo, zato si moramo zapomniti like, njihovo ozadje, cilje, zanimanja in vse dogajanje. Ob branju ali poslušanju se aktivirajo področja možganov, ki nam pomagajo doživeti zgodbo. Ko spremljamo neko zgodbo, ki je vplivala na življenje ene osebe, ta lahko enako vpliva na nas. Analitične sposobnosti razmišljanja krepijo predvsem zgodbe s še ne rešenim zapletom ali dogodkom, ki ga bralcu, še preden je to razkrito v zgodbi, lahko uspe rešiti samemu (Winter, 2017).

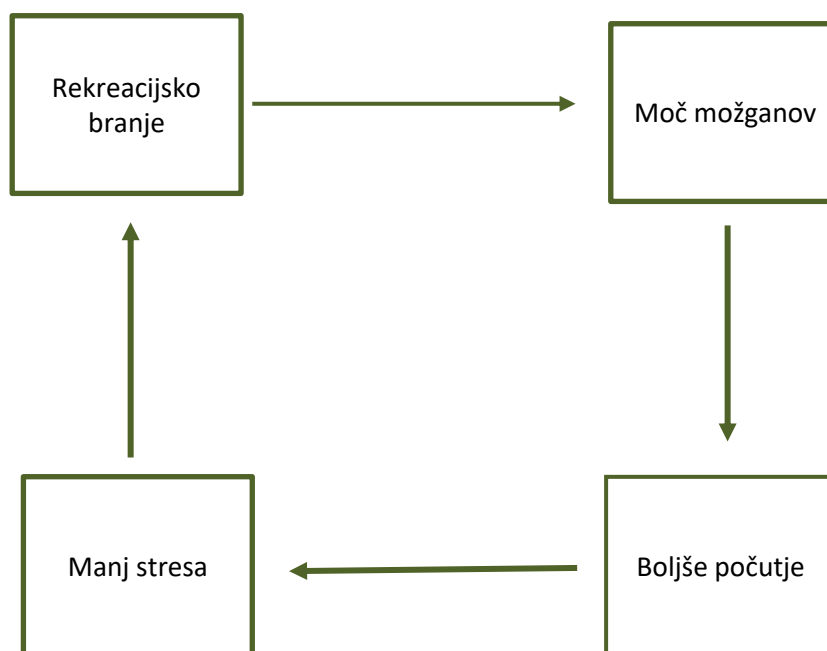
Ljudje beremo tudi, da se sprostimo, da pozabimo na naš stres, skrbi in strahove, da potujemo v svet, ki ga še nismo obiskali, svet, v katerem so naši najljubši izmišljeni liki oživel. Tako se izognemo realnosti in vsemu, kar je v njej. Za vsakogar se najde nekaj, kar bo z veseljem in zanimanjem prebral. To je lahko poezija, roman ali pa biografija. Knjige so vsem dostopne v knjižnicah, kjer si jih lahko izposojamo. Če pa se slučajno zgodi, da nimamo dostopa do knjižnice, pa lahko beremo brezplačne e-knjige, ki so vedno bolj dostopne. Čeprav se je število otrok, ki berejo za sprostitev zmanjšalo, je branje še vedno zelo priporočljivo za vse starostne skupine, saj s tem krepimo svoje možgane in širimo naša obzorja (Clark and Rumbold, 2006). Otroci, ki so jim starši brali, so navajeni branja, berejo tudi skozi celo življenje (Mihelič, 2016). Večina ljudi raje bere kak časopis ali pa revijo kot pa knjigo za sprostitev, saj se jim zdi predolga, zato imajo avtomatsko mišljenje, da bo branje prenaporno ali pa preberejo kako knjigo le zaradi šolskih, službenih obveznosti. Skratka, z branjem pridobimo znanje, ki nam bo lahko v prihodnosti koristilo ter nas splošno obogatilo. Skozi knjigo pa lahko pridobimo tudi izkušnje, ki jih še nismo izkusili.

2.2 Vplivi branja

Branje razvrščamo na rekreacijsko in namerno. Rekreacijsko je v bistvu branje za sprostitev, saj si lahko sami izberemo gradivo in se k branju ne prisilimo. Pri namernem, prisilnem branju pa lahko pride do zapletov in negativnih vplivov. Možgani so resda prilagodljiv organ, ampak prevelike količine informacij naenkrat ne morejo shraniti. Lahko se zmedejo in se ne morejo odločiti, kateri podatki so bolj pomembni. Zaradi prevelikega napora lahko občutimo utrujenost. Preveč informacij pa lahko privede tudi do tega, da zmrznemo in novih informacij ne moremo uporabiti oziroma med vsemi informacijami možgani ne morejo izbrati najustreznejše. Da to odpravimo, moramo spraviti možgane v mirno stanje. Pritisk na možgane lahko zmanjšamo s svojim sistemom, organiziranim branjem (Ramos, 2017).

Ne vedno dober vpliv pa ima tudi branje elektronskega gradiva - e-branje. Pogosto med branjem na telefonih nismo zbrani zaradi raznih sporočil, oglasov itd., ki jih lahko prejmemo. Branja se hitro lahko naveličamo in aplikacijo zapremo. Slabo pa je tudi za naše oči, ki že tako veliko časa porabijo za gledanje v ekrane. Po drugi strani pa je tehnologija (internet) naša prihodnost (Agresta, 2015).

Spodnji prikaz prikazuje vpliv rekreacijskega branja na nas oz. kako branje za sprostitev poveča moč možganov, kar vodi k boljšemu počutju in manjšemu stresu (Deporter in Hernacki, 1996, str. 39).

Slika 1: Prikaz vpliva rekreacijskega branja

2.3 Razlike v branju

Razlike v branju temeljijo predvsem na naši starosti, volji in razvoju ter zmogljivosti naših možganov. Razlike so vidne tudi pri ženskah in moških. Dekleta, najstnice, berejo več kot fantje, najstniki (Elley, Gradišar, Lapajne; 1995, str.99). Prav tako dekleta v primerjavi s fanti berejo rajši (Clark and Rumbold, 2006; Clark and Douglas 2011). Vidne so motivacijske razlike pri branju tistega, kar nam je zanimivo, nas pritegne in pri tem, kar moramo prebrati. Zagotovo smo za branje po lastni izbiri bolj motivirani, vsakdo bo raje prebral besedilo oziroma knjigo, ki ga pritegne. Odvisno je tudi od načina branja. Nekateri ljudje raje berejo preko e-bralnikov, e-knjig, nekateri pa uživajo v včasih skorajda neskončnem listanju po knjigah. Ljudje imamo različno dobro razvito delovanje možganov. Nekateri lahko knjige z več kot dvesto stranmi preberejo v enem dnevu, medtem ko nekaterim to pač ne uspe, saj je za njihove možgane to preveč informacij. Razlike v starostni skupini pri branju so vidne tudi iz naše ankete. Odrasli raje berejo besedila, ki jim koristijo za vsakdanje življenje. Najstniki radi beremo besedila, ker so nam blizu besedila o najstniških težavah ali fantazijskem svetu. Otrokom so bolj všeč besedila z izmišljeno vsebino, saj jim je ta zanimiva. Tako razvijajo svojo domišljijo.

2.4 Razumevanje sporočila

Vsako besedilo ima svoje sporočilo, katerega lahko vsakdo razume drugače. Četudi neko besedilo v strokovnem pogledu nima pravega pomena, bo bralec v njem našel nek smisel. Upamo si trditi, da se skoraj v vsakem besedilu, knjigi, pripovedi skriva neko sporočilo, ki pa ga bo vsakdo razumel drugače. Osebni

odziv bralca skoraj ne more biti enak odzivu drugega bralca. Sporočila, ki jih prejmemo, pa po navadi vplivajo na naša čustva. Knjiga lahko pomaga tako dekletom/ženskam kot fantom/moškim, ki so čustveno nedostopni, vase zaprti (v veliki večini fantje/moški), da se tudi emocionalno boljše izražajo. Pri tem glavno vlogo igra prejeto sporočilo (sporočilo, ki ga prejme bralec).

Deporter in Hernacki (1996, str. 97) na podlagi spodnjega prikaza nazorno prikazujeta dva možna scenarija, pozitivne in negativne misli. Opisujeta, kako različna sporočila različno vplivajo na nas. V primeru pozitivnega sporočila je naše počutje dobro, se izboljša. Pri negativnem pa je počutje slabo, razpoloženje pade.

Pozitivno sporočilo; dobro počutje...	Negativno sporočilo; slabo počutje...
--	--

Slika 2: Sporočila besedil in počutje

2.4.1 Razlike v razumevanju sporočila

Jasno je lahko, da posameznik iz različnih besedil prejme sporočilo, ki pa ni zmeraj popolnoma enako ali podobno tistemu, ki si ga je zamislil avtor ali pa ga je prejel njegov prijatelj. Prejeto sporočilo je odvisno tudi od značaja in osebnih izkušenj ali trenutnih dogodkov v posameznikovem življenju, kajti možgani izmišljeno zgodbo radi asociirajo z našo lastno izkušnjo ali situacijo (Widrich, 2012). Navadno na podlagi tega iz zgodbe prejmemo sporočilo, ki nam lahko koristi, pomaga ali pa se z njim lahko poistovetimo. Ljudje imamo drugačne perspektive na življenje, čeprav so perspektive nekaterih podobne, si niso enake. Pojavljajo se tudi razlike med otroki ter odraslimi. Ko si mlajši, razmišljaš drugače kot odrasla oseba, ki ima neke življenjske izkušnje. Prav tako pa lahko drugačno sporočilo prejmejo ženske in moški.

2.5 Napake v besedilih

Napake v besedilih so nekaj čisto vsakdanjega in tudi človeškega, čeprav jih naši možgani ne zaznajo vedno. Tudi naša raziskovalna naloga posega na področje napak v besedilih in kako jih naši možgani zaznavajo. Ljubitelji branja in slovenščine napake prej zaznajo, saj veliko berejo, kar k temu zelo pripomore. Drugi, ki jih knjiga in/ali slovenščina ne zanima, pa napake komajda ali sploh ne opazijo. Perfekcioniste in tiste, ki se s slovenščino ukvarjajo, napake v večini motijo, če jih opazijo, ostalih bralcev pa po navadi le-te med branjem ne zmotijo. Vpliv ima tudi hitrost našega branja. Pri hitrem branju je bolj verjetno, da bomo spregledali slovnične napake, pri počasnejšem in bolj pozornem branju pa jih bomo opazili. Naši možgani pogosteje zaznavajo napake pri začetnicah in pri zapisu posameznih besed. Nekoliko manj pa zaznavamo napake pri ponavljanju besed in vejicah. Napake redko opazimo tudi pri zbranem branju, saj smo v tem primeru osredotočeni na vsebino in potek zgodbe, ki jo spremljamo. Napake pa prav tako vplivajo tudi na prejeto sporočilo, saj lahko kakšnega napačnega zapisa, napake v besedilu ne razumemo.

3 RAZISKOVALNI DEL

3.1 Raziskovalne metode

3.1.1 Preučevanje literature

Raziskovanje smo pričele z zbiranjem knjižne in spletne literature. Znanje smo poglobljale v strokovni literaturi s psihološko osnovo sporočilnosti knjig in strokovnih člankov. Tako je začelo nastajati ogrodje naše raziskovalne naloge. Naš izbor citirane literature predstavlja osredotočen zapis, vezan izključno na tematiko te raziskovalne naloge.

3.1.2 Intervju

Za to kvalitativno metodo raziskovanja smo se odločile, da bi pridobile priporočila za literaturo in da bi kvantitativne rezultate iz ankete lažje razumele in pojasnile. Odločile smo se za raziskovalni pogovor oz. intervju z učiteljicami slovenščine in psihologinjo Leo Korošec.

3.1.3 Anketiranje

Zanimalo nas je, kako neko prebrano besedilo, sporočilo vpliva na različne starostne skupine. Izvedle smo dve anketi. Od 1. do 5. razreda je bilo anketiranih 100 učencev. V anketi od 6. do 9. razreda ter preostalih starostnih skupinah smo anketirale 236 anketirancev.

3.1.4 Fokusna skupina učencev

Izvedle smo fokusno skupino z naključno izbranimi učenci 9. razreda (N = 13). S to metodo smo zbirale predvsem kvalitativne podatke, ki so nam služili kot dopolnilo pri rezultatih, pridobljenih skozi ostale metode raziskovanja. Fokusno skupino smo izbrale z namenom, da se približamo vrstnikom in njihovem načinu branja oz. kaj radi berejo. Na ta način pa smo tudi lažje pridobile pregled o tem, ali raje berejo knjige s tragičnim ali srečnim koncem, s pozitivno ali negativno vsebino ter ali jih moti, če v knjigi najdejo pravopisne napake.

3.1.5 Ilustriranje zgodb

Med branjem se v naših možganih pojavljajo slike avtomatsko, kar pomeni, da ko se srečamo z besedilom, se v naših možganih nehote tvori slika o prebranem, kar posledično povzroči v nas različna čustva. To smo želele raziskati. K sodelovanju smo povabile tri učenke, eno iz 6. in dve iz 7. razreda, vse nadarjene na likovnem področju. Njihova naloga je bila na tri različna besedila narisati ilustracije. Enako metodo smo preizkusile še z učenci tretjega razreda. Nastali so čudoviti različni likovni izdelki in tako se je porodila še ideja o slikanici.

3.1.6 Verižno sporočilo

Na socialnem omrežju Instagram smo poskusile razširiti verižno sporočilo z namenom, da bi ugotovile ali predvsem najstniki, ki so na tej aplikaciji najbolj aktivni, sploh preberejo celotno besedilo. Verižno sporočilo je delilo le 5 oseb, kar dokazuje, da uporabnikov Instagrama takšne stvari ne zanimajo.

4 REZULTATI

4.1 Povzetek in analiza pogovora (intervjuja) z učiteljicami slovenščine

Za raziskovalni pogovor smo poprosile učiteljice slovenščine. Vsem učiteljicam smo zastavile enaka vprašanja:

1. Kaj menite, so knjige res povezane z našimi čustvi in razmišljanjem ali ne in zakaj?
2. Katera knjiga je v vas vzbudila neko čustvo in se vas je dotaknila? Zakaj?
3. Ali mislite, da vsak bralec zazna enako sporočilo, ki ga je hotel sporočiti avtor, ali si ga malo priredi?
4. Ali ste v vaši delovni dobi opazili razlike med učenci, ki berejo, in učenci, ki ne berejo? Če da, kakšne?
5. Katere knjige priporočate učencem? Ali bi spremenili seznam knjig za domače branje z vašim izborom? Zakaj?
6. Se vam zdi, da učenci, vrstniki bolj podobna sporočila zaznavajo pri pesmih ali knjigah?

Zanimalo nas je predvsem, kaj menijo, kako vplivajo knjige, njihova sporočila in druga besedila na nas ter naša čustva.

4.1.1 Povzetek pogovora z dr. Ireno Kandrič, prof.

1. »Literarna ali umetnostna besedila običajno res nimajo praktičnega namena, ampak le vpliv na naše doživljanje sveta in s tem na naša čustva. Skozi literarna dela doživljamo dogodke, odnose, s katerimi se morda v življenju ne bomo osebno srečali. Včasih pa že ustvarimo svoj odnos z dogodki in odnosi prej, kot se nam zgodijo, in se nanje na nek način že »pripravljamo«. Prebrana literarna dela nas tako bogatijo.«
2. »Težko je izpostavljati le eno knjigo, saj se me je v življenju dotaknilo in me oblikovalo veliko knjig.«
3. »Mislim, da ne, saj prihajamo bralci pred knjigo z različnimi izkušnjami in z različnimi osebnimi značilnostmi in željami. Še ista knjiga, ki jo bereš v različnih starostnih obdobjih, s tabo spregovori različno.«
4. »Najprej vprašanje, kaj berejo. Zdi se mi, da zadnja leta učenci berejo vedno več znanstveno fantastična besedila ali pa pogovore na spletu. Zanimivo bi bilo raziskati, kako ta besedila in njihova sporočila vplivajo na njih tudi psihološko. Beremo lahko umetnostna besedila (pa še ta so različna), lahko pa tudi navodila za igre itd. Težko bi posploševala in pisala kakšne zaključke kar tako. Se pa mi kaže slika, da imajo tisti, ki berejo več umetnostnih besedil, širši besedni zaklad in se z večjo lahkoto besedno izražajo.«
5. »Seznam za domače branje je pri nas naravnani na osnovi tega, da učenci spoznajo slovenska (tudi nekatera tuja) literarna dela, ki so klasika. Ravna se tudi po učnem načrtu za slovenščino. Zdi se mi zelo pomembno, da učenec pozna tudi literarna dela iz preteklosti, saj naj bi bila zgodovina naša učiteljica. Širši in svobodnejši izbor je pa potem mogoč pri bralni znački in pri pristočnem branju.«
6. »Pri pripovednih delih je glavno sporočilo pogosto jasneje izraženo kot pri lirskih besedilih, kjer gre za izpovedovanje čustev, občutenje besedila in v njem izraženega, zato je dožemanje lirskega besedila toliko bolj raznoliko. A tudi pri pripovednem besedilu se moramo zavedati, da je pogosto večplastno in od zrelosti bralca je odvisno, koliko plasti besedila je v nekem trenutku zmožen dojeti.«

4.1.2 Povzetek pogovora z Tino Zdravec, prof.

1. »Že od otroštva neznansko ljubim knjige. Knjige vseh vrst – enciklopedije, strokovne knjige o meni ljubih temah in pa seveda leposlovje (književnost). Od leposlovja najraje posegam po romanih, saj mi dober roman pomeni potovanje v drug svet. Zavedam se, da izmišljen, a prav tako na nek način realen. Rada imam knjige, v katerih se lahko poistovetim s kakšnim junakom ali pa zgolj od daleč opazujem neko

dogajanje in se vživljam vanj. Ker je književno besedilo napisano tako, da ga na nek način soustvarja tudi bralec sam, medtem ko bere, je za človekovo domišljijo in nasploh njegov duhovni svet, zelo dragoceno, da bere. Po marsikateri knjigi je posnet film, ampak gledanje filma dokazano nima takšnega učinka na naše možgane, kot ga ima prav knjiga. Morda bo več ljudi potočilo solze ob gledanju filma, ker film na nas deluje tudi z zvokom in s sliko, toda knjiga deluje veliko bolj poglobljeno in zahtevno – zato verjamem, da ima na človekovo doživljanje veliko večji vpliv.

Vsekakor pa je branje neskončno pomembno za otroke in mladino. To dokazujejo številne sodobne študije. Za razvoj mladih možganov je listanje knjige veliko bolj koristno kot učenje s pomočjo IKT-tehnologije.«

2. »Prav vsaka knjiga, ki jo preberem, se me na svoj način dotakne. Res pa je, da imam rada knjige, ki so kvalitetno napisane – torej vse knjige, ki so »klasika« in jih tudi beremo v šoli. Verjetno je to povezano s »poklicno deformacijo«, saj sem učiteljica slovenščine, ha ha. Nasploh pa posegam po knjigah, ki imajo bogat jezik, kvalitetno strukturirano zgodbo in možnost različnih interpretacij (razlag). Tudi pri filmih, če jih tukaj lahko primerjam s knjigami, iščem dobre in kvalitetne filme. Takšne, ki te na koncu pustijo odprtih ust. Takšne, ob katerih se na koncu s sogledalcem lahko prepiraš o tem, kaj je bilo kje mišljeno. Torej – kvaliteto knjige (filma) ocenjujem tudi po tem, koliko različnih možnosti za interpretacijo (razlago sporočila) ima.«

3. »Zagotovo ne. Vsaka knjiga ponuja nešteto možnosti za interpretacijo. Toliko, kot je bralcev, toliko različnih je lahko sporočil. Vprašanje pa je, ali je avtor hotel z besedilom ljudem sporočiti prav to. Kot sem že omenila, je moje prepričanje, da je kvaliteta knjige povezana s tem, koliko različnih sporočil ponuja. Prav tako so kvalitetne knjige tudi večno aktualne – torej lahko, ne glede na starost same knjige ali zgodbe, ki jo knjiga opisuje, v vsakem času in obdobju prinese vedno znova aktualna sporočila.

Pisatelj/pesnik, ki mu uspe napisati knjigo, ki bo aktualna še čez 200 let, je mojster. Je klasik, vreden branja. No, takšna mojstra sta bila recimo Prešeren in Cankar. Cankarjevo besedilo Bobi je še vedno zelo aktualno in mi je od šolsko predpisanih najbolj všeč. Ko ga učencem prvič glasno berem, se skoraj vedno potihoro razjočem in me gane.«

4. »Vsekakor sem. Poučujem 14. leto in v tem času sem spoznala že veliko učencev. Vsem generacijam pa je skupno to, da učenci, ki veliko berejo ali (to je zelo pomembno!) so jim veliko brali v otroštvu, imajo bogat besedni zaklad. Ti učenci brez težav pišejo spise, tvorbnе naloge, predvsem pa tudi nimajo težav pri slovnici (jeziku). Moje osebno mnenje je, da se v osnovni šoli same slovnice sploh ne bi bilo treba učiti v obliki pravil, če bi vsi učenci dovolj veliko brali. Jezik se uči in spoznava skozi uporabo. In kaj je lepša uporaba knjižnega jezika kot branje kvalitetnih knjig?«

5. »Učencem vedno sporočam, da je pomembno, da se potrudijo prebrati predpisano domače branje. Vendarle gre za klasike (Jurčič, Tavčar, Cankar ...). Je pa res, da je učencem, ki ne berejo radi niti njim zanimivih knjig, še toliko večji napor brati neko 200 let staro zgodbo, pri kateri je moteč še star jezik.

Sama sem bila drugačen učenec – oboževala sem sicer zgodbe 5 prijateljev Enid Blyton, ampak sem »notri padla« tudi v Pastirce, Desetega brata in Visoško kroniko. Meni so bile to v mojem otroštvu »svetovne« knjige. Sicer je to bilo pred 30 leti, a vseeno še ne toliko nazaj. No, morda pa moraš biti malo čuden, da ti je to všeč, he he.

Vsekakor svetujem, naj učenci berejo. Karkoli. Samo naj berejo. Smo pa seznam domačega branja že kar oklestili in so vmes tudi sodobni avtorji, v katerih zgodbe se učenci lažje vživijo – Janja Vidmar, Desa Muck itd. Bistveno pa seznama ne bi spreminjala. Pomembno je, da se učence ustrezno motivira, kar pa je dandanes težko, saj živimo v svetu, ki knjigam ni več tako naklonjen.«

6. »Zelo zanimivo vprašanje. Težko najdem enostaven odgovor. Spet je odvisno od samega književnega dela in ne toliko od tega, ali gre za pesem ali pripovedno besedilo. Če je samo književno delo kvalitetno, potem odpira veliko možnosti za različna sporočila. In včasih se zgodi, da učenci podajajo izjemno lepa in domiselna sporočila, ki jim jih besedilo ponuja. Vse to pa ni pogojeno s tem, ali gre za pesem ali pripoved. Pomembno je, da je besedilo problemsko, torej da ponuja neko temo, ki je učencem blizu in se v njej najdejo. Verjamem tudi, da je zelo odvisno od učitelja, kako učencem predstavi neko besedilo in kako jim

pomaga pri branju, razumevanju, doživljanju. Če jih dovolj pritegne in jim stvar prikaže kot zanimivo, se učenci odprejo in potem pridejo iz njihove stvari zelo različni odgovori, različna sporočila. Včasih tako lepa in nenavadna, da sem kot učiteljica zelo navdušena.«

4.1.3 Povzetek pogovora z Slavico Šajnovič, pred. učit.

1. »Po mojem mnenju zagotovo vplivajo na nas, zlasti besedila ali knjige na podlagi realističnih zgodb, čeprav je vsaka zgodba v bistvu avtorjev plod ustvarjalne domišljije, ki pač temelji na nekih realnih okoliščinah, če imamo v mislih realistična besedila. Lahko so pa tudi zgodovinska, fantastična, znanstveno-fantastična ali katerakoli druga domišljajska besedila, vendar so glavni junaki vedno postavljeni pred neke izzive, ki jih lahko prenesemo v resnično življenje.

Velikokrat se lahko poistovetimo z dvomi, razmišljanji, življenjskimi situacijami, v katerih se znajdejo književni liki, ali najdemo potrditev našega razmišljanja, mogoče tudi kakšno idejo, katere se sami nismo spomnili. Čeprav živimo zelo različna življenja, se vsakdo izmed nas vsaj včasih sooča z enakimi dvomi, odločitvami, težavami, tudi z veselimi in žalostnimi trenutki.«

2. »Veliko prebranih knjig (leposlovnih in strokovnih) je za mano in vsaka se me je dotaknila z nekim življenjskim sporočilom. Mogoče bi omenila knjigo švedskega pisatelja in blogerja Fredricka Backmana TU JE BILA BRITT-MARIE, ki sem je nedolgo nazaj prebrala in mi je ostala v spominu. Glavna junakinja ima že veliko let za sabo, ustaljen način življenja in navade, ki jih težko spremeni. Nato pa nastopi trenutek, ko se stvari korenito spremenijo. Britt-Marie mora preseči sama sebe in svoja razmišljanja ter iti dalje. Vsak zmore pri sebi narediti spremembe in najti srečo, ob tem pa pomagati sočloveku, ki potrebuje pomoč.

Podobno sporočilo prinaša tudi knjiga DIVJA ameriške avtorice Cheryl Strayed, ki temelji na resničnih izkušnjah, in nam pokaže pot do védenja, da znamo, da zmoremo in da se spleča živeti.«

3. »Všeč mi je, če mladi bralci pri pogovoru o bralni znački najdejo sporočilo, ki ga jaz kot odrasla nisem. Po mojem mnenju je dobrodošlo, da vsak bralec najde nekaj zase, ker ne razmišljamo vsi enako. Če avtor s knjigo doseže, da se vsak najde v zgodbi oziroma vsak najde sporočilo zase, je to dobra in kvalitetna knjiga. Gotovo pa je nekaj odvisno tudi od tega, v kakšni čustveni situaciji smo mi kot bralci, ko knjigo beremo. Skratka, obstaja zelo veliko vzrokov za doživljanjem prebranega.«

4. »Pri svojem dolgoletnem delu kot knjižničarka in učiteljica slovenščine sem srečevala tako ene kot druge. Da bomo brali, ni odločitev od danes na jutri, ampak ta vzorec prinesemo od doma in se ga naučimo edino z zgledom. Razlike med takimi učenci so zelo velike. Učenci bralci poznajo bogat besedni zaklad, imajo neformalno znanje, znajo odlično komunicirati, so tudi samozavestnejši, uspešnejši pri učenju. Branje ne pomeni samo tega, da prebereš knjige za bralno značko ali domače branje, ampak je to spretnost, ki te spremlja tudi v odraslost. V današnjem času moramo znati brati marsikatero besedilo in ga tudi razumeti. Tako bomo tudi funkcionalno pismeni. Učenci, ki so slabi bralci, imajo na določenih področjih primanjkljaje, največje na področju besednega zaklada. Posledično se potem pojavljajo težave. Kar pa je najpomembnejše, JE BRANJE Z RAZUMEVANJEM, kar pa je dolgotrajni proces. Če ni dobrih temeljev, potem težko nekaj nadgrajujemo.«

5. »Uredniški odbor Priročnika za branje kakovostnih mladinskih knjig ki deluje pod okriljem Pionirske, Mestna knjižnica Ljubljana je tudi to jesen odličnim knjigam za otroke in mladino podelil znak za kakovost zlata hruška. Zlata hruška je znak kakovostne knjige. Sezname za domače branje so nek temelj. V dogovoru z učiteljicami je prav, da se dogovora držite. Verjamem pa, da se v primeru, če določene knjige ne dobite, lahko dogovorite za spremembo. Knjige, ki so izbrane, so zagotovo dobre in sledijo novostim.«

6. »Če prav razumem vprašanje, gre za to, ali učenci lažje zaznajo sporočilo pri prozi (pripovedništvu) kot pri poeziji (pesništvu)? Poezija ali pesništvo je zelo subjektivno oziroma osebno, saj pesnik piše v trenutku navdiha. Gre tudi za to, za kakšno vrsto poezije gre: ljubezensko, razmišljujoče, osebnoizpovedno...

Kakor pri proznih besedilih (pripovedništvo vseh vrst) tudi tu gre za osebno doživljanje in naše čustveno stanje ob prebiranju pesmi (poezije). Kar pa zagotovo drži, je to, da je pesniški jezik poln metafor, besed s prenesenim pomenom in drugih pesniških sredstev, zato je mogoče malo težje razumljiv.

Pri pripovedništvu (prozi) teče neka zgodba, ki ji lahko sledimo, kar pri pesmi ne gre tako zlahka. Je pa res, da je pesem krajša kot neka zgodba v knjigi.

Po mojem mnenju se mogoče lažje najde sporočilo pri prozi (pripovedništvu).«

4.1.4 Povzetek pogovora z Sonjo Muhič, pred. učit.

1. »Mislim, da ima branje knjig in njihova vsebina precejšen vpliv na naša čustva. Včasih se ob kateri tudi zjočeš, ker se tako vživiš vanjo. Vsebina vpliva tudi na naše razmišljanje, saj si že vnaprej poskušamo zamisliti, kako bo dogajanje potekalo.«
2. »Zelo se me dotaknejo knjige z realistično vsebino ali knjige, ki povzemajo zgodovinske dogodke. Pred kratkim sem prebrala knjigo Glas v vetru (Francine Rivers), ki govori o Jeruzalemu in Rimu v preteklosti. Napet razvoj zgodovinskih dogodkov je v knjigi le kulisa za pretresljivo zgodbo o neuresničeni ljubezni.«
3. »Vsak bralec v knjigi lahko najde svoje sporočilo, to, kar on meni, da je avtor želel sporočiti njemu. Ne bi bilo prav, če bi vsi dojemali sporočilo enako.«
4. »Z leti opažam, da učenci berejo manj, predvsem jih ne zanimajo klasična dela književnosti. Knjige za domače branje so obvezne in navadno to, kar je obvezno, ni tako zanimivo kot tisto, kar lahko izbereš sam.«
5. »V učnem načrtu je seznam priporočenih knjig za domače branje, seveda pa lahko učitelji dodamo tudi kaj po svojem izboru. Sama bi dala na seznam več sodobne literature. Težava pri tem pa je, da te knjige navadno niso takoj dostopne v knjižnicah.«
6. »Tako kot sem že prej odgovorila, imamo pravico, da si vsebino pesmi ali knjige razlagamo po svoje. To kar je meni pesnik skozi besedilo ali pesem sporočil, še ni nujno, da je tudi komu drugemu. Mislim pa, da vsi zaznavamo podobna sporočila tako pri knjigah kot pri pesmih. Sporočila skozi prebrana besedila zaznavamo bolj ali manj v podobnih odtenkih.«

4.1.5 Analiza pogovora (intervjuja) z učiteljicami slovenščine

Vse učiteljice so odgovarjale na enaka vprašanja. Nekateri odgovori so bili bolj strokovni, nekateri preprosti. Vse so istega mnenja, da nas knjige bogatijo in da ima branje knjig ter njihova vsebina precejšen vpliv na naša čustva. Skozi literarna dela lahko doživljamo dogodke, odnose, s katerimi se morda v življenju ne bomo osebno srečali. V knjigah se lahko poistovetimo s kakšnim junakom ali pa zgolj od daleč opazujemo neko dogajanje in se vživljamo vanj. Književno besedilo je lahko napisano tako, da ga na nek način soustvarja tudi bralec sam, medtem ko bere. Lahko so pa tudi zgodovinska, fantastična, znanstveno-fantastična ali katerakoli druga domišljajska besedila, vendar so glavni junaki vedno postavljeni pred neke izzive, ki jih lahko prenesemo v resnično življenje. Skratka literarna ali umetnostna besedila običajno res nimajo praktičnega namena, ampak le vpliv na naše doživljanje sveta in s tem na naša čustva.

Podobnega mnenja so, da se jih je dotaknilo mnogo knjig. Dve učiteljici sta jih nekaj tudi izpostavili. Vse imajo rade knjige, ki so kvalitetno napisane, ki imajo bogat jezik, kvalitetno strukturirano zgodbo in možnost različnih interpretacij. Bodisi leposlovna ali strokovna, težko je izpostaviti le eno knjigo, saj ima vsaka neko življenjsko sporočilo.

Na vprašanje, ali vsak bralec zazna enako sporočilo, ki ga je hotel sporočiti avtor ali si ga malo priredi, so odgovorile, da vsak bralec zaznava sporočilo drugače zaradi različnih dejavnikov in da tudi ne bi bilo prav, če bi vsi razumeli knjigo enako. Če avtor s knjigo doseže, da se vsak najde v zgodbi oziroma vsak najde sporočilo zase, je to dobra in kvalitetna knjiga. Gotovo pa je nekaj odvisno tudi od tega, v kakšni čustveni situaciji smo mi kot bralci, ko knjigo beremo. Vsaka knjiga ponuja nešteto možnosti za interpretacijo. Toliko, kot je bralcev, toliko različnih je lahko sporočil. Vprašanje pa je, ali je avtor hotel z besedilom ljudem sporočiti prav to. Bralci prihajamo pred knjigo z različnimi izkušnjami in z različnimi osebnimi značilnostmi in željami. Še ista knjiga, ki jo bereš v različnih starostnih obdobjih, s tabo lahko spregovori različno.

Učiteljice se strinjajo, da med učenci, ki berejo in tistimi, ki ne berejo (veliko) obstajajo razlike. Razlike med takimi učenci so zelo velike. Učenci bralci poznajo bogat besedni zaklad, imajo neformalno znanje, znajo odlično komunicirati, govorijo bolj knjižno in lažje pišejo spise ali druga besedila so tudi samozavestnejši, uspešnejši pri učenju. Branje ne pomeni samo tega, da prebereš knjige za bralno značko ali domače branje, ampak je to spretnost, ki te spremlja tudi v odraslost. Učenci berejo vedno manj, predvsem jih ne zanimajo klasična dela književnosti. Da bomo brali, ni odločitev od danes na jutri, ampak ta vzorec prinesemo od doma in se ga naučimo edino z zgledom.

Glede seznama knjig za domače branje so mnenja, da je dobro sestavljen. Naravnano je po učnem načrtu za slovenščino tako, da učenci spoznajo slovenska (tudi nekatera tuja) literarna dela, ki so klasika. Učitelji lahko dodajo tudi kaj po svojem izboru, a pogosta težava pri tem pa je, da te knjige navadno niso takoj dostopne v knjižnicah.

Glede zaznavanja sporočil so mnenja, da sporočila skozi prebrana besedila zaznavamo bolj ali manj v podobnih odtenkih. Zaznavanje sporočil je odvisno od samega književnega dela in ne toliko od tega, ali gre za pesem ali pripovedno besedilo. Zavedati se moramo, da je pogosto od zrelosti bralca odvisno, kako je v nekem trenutku zmožen dojeti neko besedilo, zgodbo. Če je samo književno delo kvalitetno, potem odpira veliko možnosti za različna sporočila.

4.2 Povzetek in analiza pogovora (intervjuja) z Leo Korošec, mag. psih.

4.2.1 Povzetek pogovora

Učiteljica dr. Irena Kandrič nam je tekom intervjuja v zvezi z vprašanjem »Ali ste v vaši delovni dobi opazili razlike med učenci, ki berejo, in učenci, ki ne berejo?«, postavila vprašanje "kaj sploh berejo in kako to prebrano na njih psihološko vpliva" na kar, ko smo pisale vprašanja za intervju, nismo pomislile. Iz tega razloga smo se odločile, da bi o tem povprašale psihologinjo Leo Korošec, zaposleno v Zdravstvenem domu Ormož.

Intervju smo opravile preko spletnega orodja Zoom. Na željo gospe psihologinje smo zastavljena vprašanja poslale prej po elektronski pošti. Nekatero odgovore smo tako prejele v pisni obliki.

1. Ali menite da knjige, njihova sporočila in druga besedila vplivajo na naša čustva? Zakaj?

Branje je aktivnost, ki nas spremlja celo življenje in ima vpliv na naša čustva. Vpliv knjig, njihovih sporočil in drugih besedil na naša čustva je lahko različno močan – nekatera besedila bodo v nas zbudila močna čustva, nekatera pa manj intenzivna čustva. Kako bomo doživljali različna besedila, je odvisno od naše osebnosti, počutja v danem trenutku, žanra knjige/vrste besedila ipd. Raziskovalci so ugotovili, da se med branjem v naših možganih pojavljajo slike avtomatsko, kar pomeni, da ko se srečamo z besedilom, se v naših možganih nehote tvori slika o prebranem, kar posledično povzroči v nas različna čustva. Z branjem lahko fizično spremenimo naše možgane, postanemo bolj empatični in lahko tudi premamimo naše možgane, da smo doživeli nekaj, kar smo dejansko le prebrali. Vse to nakazuje, kako močan vpliv imajo lahko knjige na naše možgane in počutje. Knjige vzpodbudijo tudi kritično mišljenje, širijo obzorja ipd. (Widrich, 2012).

2. Ali opažate razlike med pacienti, ki radi berejo in tistimi, ki neradi berejo?

»V moji kratki poklicni poti se nisem posebej osredotočala na pomen branja med pacienti, zaradi česar težje rečem, ali opažam razlike med posamezniki, ki radi berejo in posamezniki, ki neradi berejo. Pa vseeno obstaja vse več dokazov, ki poročajo o pomenu branja iz užitka tako za izobraževalne namene kot za osebni razvoj. Uživanje v branju je bilo označeno kot pomembnejše za posameznikov izobraževalni uspeh kot pa družinsko-ekonomski status njegove družine (OECD, 2002 v Research evidence on reading pleasure, 2012). Ljudje, ki radi berejo, bolje razumejo besedila, slovnico, imajo pozitiven bralni odnos, uživajo v branju tudi v poznejših letih in imajo večje splošno znanje. Branje iz užitka ima tako čustvene kot socialne posledice na bralca (Clark in Rumbold, 2006, v Research evidence on reading pleasure, 2012). Tukaj bi želela dodati, da pa opažam razlike med pacienti, ki se izobrazijo o težavah, s katerimi se srečujejo in tistimi, ki se ne. Posamezniki, ki veliko berejo o duševnih težavah, že veliko vedo in bolj razumejo, kako

lahko npr. njihove misli vplivajo na kognicijo in vedenje. Kljub temu pa moram opozoriti tudi na drugo skrajnost, saj se lahko nekateri »preveč« izobrazijo o različnih duševnih težavah, pri čemer se lahko zgodi, da si na takšen način duševne težave bolj poglobijo in razširijo kot bi si jih sicer.«

3. Na kakšen način se vam zdi, da besedila in njihova sporočila vplivajo na našo psiho in psihično počutje?

Besedila in njihova sporočila lahko vplivajo tako pozitivno kot negativno na naše duševno zdravje. A v splošnem je znano, da če izbiramo kakovostne knjige, lahko branje knjig izboljša naše mentalno počutje. Z branjem lahko postanemo bolj empatični, kar nam pomaga bolje razumeti različne socialne situacije, v katerih se posledično bolje znajdemo. Branje knjig zmanjša stres. Raziskovalci so namreč ugotovili, da 30 minutno branje lahko zmanjša krvni pritisk, zniža bitje srca in stres kakor npr. joga ali humor. Branje pred spanjem lahko predstavlja dobro rutino, katera ti pomaga lažje zaspati (kar velja za tiskane knjige s primerno vsebino). Ko beremo, aktiviramo naše možgane, kar zmanjša kognitivni upad z leti. Z branjem izboljšamo tudi našo pozornost (Stanborough, 2019).

4. Ali priporočate branje psiholoških romanov? Zakaj?

»Branje psiholoških romanov bi priporočala, pri čemer pa bi opozorila, da moramo biti previdni pri izbiri le-teh, saj vse knjige niso enako kakovostne. V psiholoških romanih se srečamo predvsem z notranjim, duševnim dogajanjem osebe ali širše skupnosti, kar v nas lahko zbudi močnejša čustva kakor knjige, ki se dotikajo bolj zunanjih stvari.«

5. Ali mislite, da je za našo psiho boljše branje realističnih knjig ali fantazijskih knjig? Zakaj?

»Menim, da je za naše duševno zdravje pomembno tako branje realističnih knjig kakor tudi fantazijskih knjig. Z realističnimi knjigami lahko npr. spoznamo ljudi, ki se srečujejo s podobnimi težavami kakor mi, kar nam pomaga pri spoprijemanju težav (npr. vidimo, da nismo sami). S pomočjo fantazijskih knjig pa spodbujamo našo domišljijo, ki pa je prav tako pomembna za našo mentalno zdravje, saj s pomočjo domišljije lahko premagamo veliko težav (npr. s pomočjo vizualizacije prijetnega kraja, s katerim smo se srečali v knjigi, lahko lažje zaspimo).«

6. Ali se vam zdi na splošno pomembno branje?

»Branje se mi zdi na splošno zelo pomembno zaradi vseh pozitivnih posledic, katere sem omenila že pri ostalih vprašanjih.«

7. Ali menite, da če nekdo bere knjigo z vsebino, ki mu je blizu oz. opisuje podobno izkušnjo, kot jo je imel sam, se njegovo psihično stanje izboljša, se počuti bolje?

»Kadar beremo knjigo z vsebino, ki opisuje podobno izkušnjo, kot jo imamo sami, se hitreje in lažje identificiramo z likom iz knjige, kar nam pomaga bolje razumeti njegove težave in posledično tudi naše, saj so zelo podobne. Na ta način naše težave izgubijo težo, postanejo lažje in ugotovimo, da nismo edini, ki se srečujemo s takšnimi težavami. Prav tako nas lahko posameznikova pot inspirira v spoprijemanju z našimi težavami in lahko dobimo tudi kakšne nove ideje, kako si pomagati. Moje mnenje lahko podkrepim z raziskavo (Rennick-Egglestone idr., 2019), v kateri so preverjali, kako lahko zgodbe o okrevanju posameznikov z duševnimi težavami vplivajo na druge ljudi. Rezultati kažejo, da branje teh pripovedi poveča povezanost in razumevanje o okrevanju, hkrati pa potrди posameznikovo osebno izkušnjo in zmanjša stigmo.«

8. Ali branje lahko močno vpliva na naše počutje? Zakaj?

»Branje lahko močno vpliva na našo počutje zaradi vseh razlogov, ki sem jih opisala že pri prejšnjih vprašanjih.«

9. Ali branje lahko močno vpliva na naše počutje? Zakaj?

Pomen branja (Pomen_branja_za_Osrednjo_knjiznico_Celje (knjiznica-celje.si)). Kako izboljšati emocije s pomočjo literature (READING and FEELING: the effects of a literature-based intervention designed to increase emotional competence in second and third graders (nih.gov)). Lahko bi vam prišla prav tudi naslednja magistrska naloga: Vpliv družinskega branja pravljic na bralno pismenost otrok (Tjaša Mihelič -

Tjaša_Mihelič_-_Magistrsko_delo.pdf (uni-lj.si)). Veliko literature je v angleškem jeziku. Prav vam lahko pride tudi literatura, ki sem jo uporabila pri odgovarjanju:

Rennick-Egglestone idr. (2019). Mental Health Recovery Narratives and Their Impact on Recipients: Systematic Review and Narrative Synthesis. *The Canadian Journal of Psychiatry*, 64(10). doi: 10.1177/0706743719846108

Research evidence on reading pleasure. (2012). Department for Education. Pridobljeno: reading_for_pleasure.pdf (publishing.service.gov.uk)

Stanborough, J. R. (2019). Benefits of Reading Books: How It Can Positively Affect Your life. Healthline. Pridobljeno: Benefits of Reading Books: For Your Physical and Mental Health (healthline.com)

Widrich, L. (2012). The Science of Storytelling: What Listening to a Story Does to Our Brains. Pridobljeno: What Storytelling Does to Our Brains (buffer.com)

10. Ali nam želite sporočiti še kaj, kar bi nam lahko pomagalo pri naši raziskovalni nalogi, imate kakšen nasvet za nas?

»Vaša tema se mi zdi zelo zanimiva in poučna. Upam, da boste z raziskovalno nalogo spodbudili posameznike k pogostejšemu branju. Znotraj vaše naloge bi se mi zdelo zanimivo raziskati pomen branja v različnih obdobjih našega življenja. Osredotočila bi se tudi na negativne plati branja predvsem besedil, s katerimi se dnevno srečujemo (tukaj mislim predvsem negativen vpliv medijev z besedili, s katerimi spodbujajo »zdrav« način življenja). Vse to zelo vpliva na naše počutje in samopodobo. Nekatera besedila lahko pozitivno vplivajo, nekatera pa negativno. Tukaj bi bilo tudi smiselno govoriti o načinih, kako se izogniti negativnim vplivom takšnih besedil. Za konec bi bilo dobro ustvariti kakšen seznam kakovostnih knjig za bralce po različnih področjih.«

4.2.2 Analiza pogovora (intervjuja)

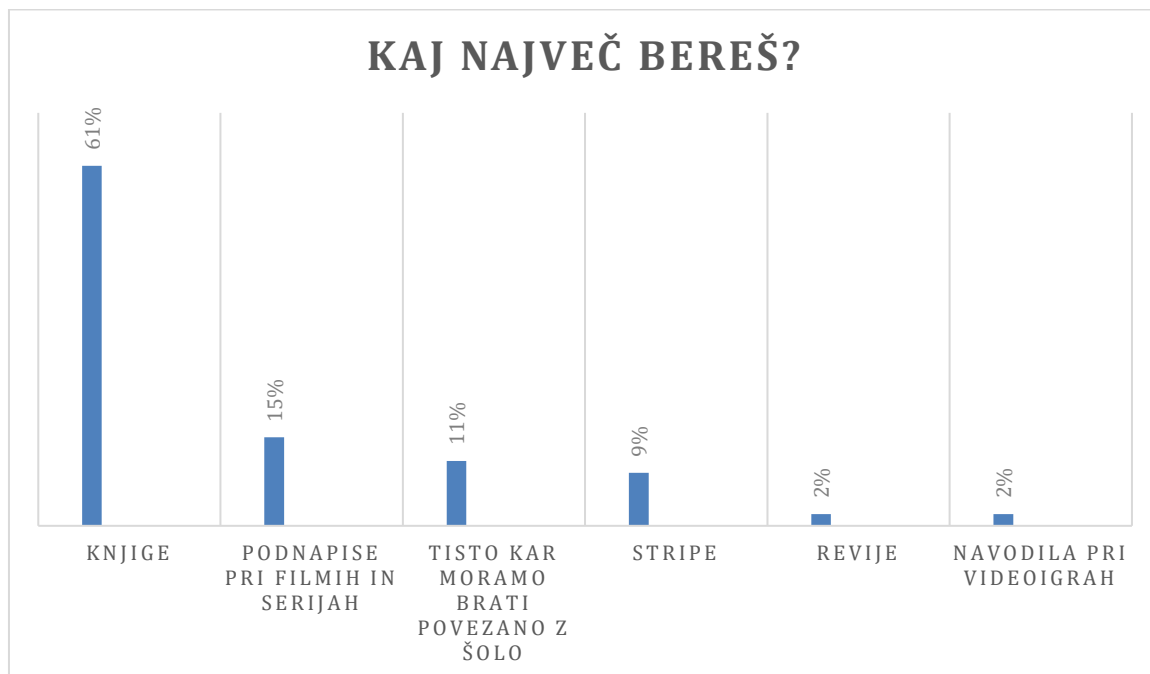
Na podlagi analize pogovora s psihologinjo Leo Korošec smo prišle do ugotovitve, da je vpliv knjig, njihovih sporočil in drugih besedil na naša čustva lahko različno močan. Kako bomo doživljali različna besedila, je odvisno od naše osebnosti, počutja v danem trenutku in žanra knjige. Raziskave dokazujejo, da se med branjem v naših možganih pojavljajo slike avtomatsko, kar pomeni, da ko se srečamo z besedilom, se v naših možganih nehote tvori slika o prebranem, kar posledično povzroči v nas različna čustva. Besedila in njihova sporočila lahko vplivajo tako pozitivno kot negativno na naše duševno zdravje. Branje knjig zmanjša stres. Branje pred spanjem lahko predstavlja dobro rutino, katera ti pomaga lažje zaspiti. Kadar beremo knjigo z vsebino, ki opisuje podobno izkušnjo, kot jo imamo sami, se hitreje in lažje identificiramo z likom iz knjige, kar nam lahko pomaga bolje razumeti njegove težave in posledično tudi naše. Na ta način naše težave izgubijo težo, postanejo lažje in nam lahko pomagajo v spoprijemanju z našimi težavami in lahko dobimo tudi kakšne nove ideje, kako si pomagati. V svoji dosedanji poklicni poti se psihologinja še ni posebej osredotočala na pomen branja med pacienti, zaradi česar težje pove, ali opaža razlike med posamezniki, ki radi berejo in posamezniki, ki neradi berejo. Opozori nas, da obstaja vse več dokazov, ki poročajo o pomenu branja iz užitka tako za izobraževalne namene kot za osebni razvoj. Pri svojem delu pa opaža razlike med pacienti, ki se izobrazijo o težavah, s katerimi se srečujejo in tistimi, ki se ne. Posamezniki, ki veliko berejo o duševnih težavah, že veliko vedo in bolj razumejo, kako lahko npr. njihove misli vplivajo na vedenje. Hkrati pa opozori tudi na drugo skrajnost, saj se lahko nekateri »preveč« izobrazijo o različnih duševnih težavah, pri čemer se lahko zgodi, da si na takšen način duševne težave bolj poglobijo in razširijo, kot bi si jih sicer. Skratka vsako besedilo, ki ga preberemo, nam pusti neko sporočilo.

Ta pogovor nam je bil iztočnica oz. izziv, da tudi same spišemo zgodbe in izvedemo anketo med različnimi starostnimi skupinami.

4.3 Analiza ankete

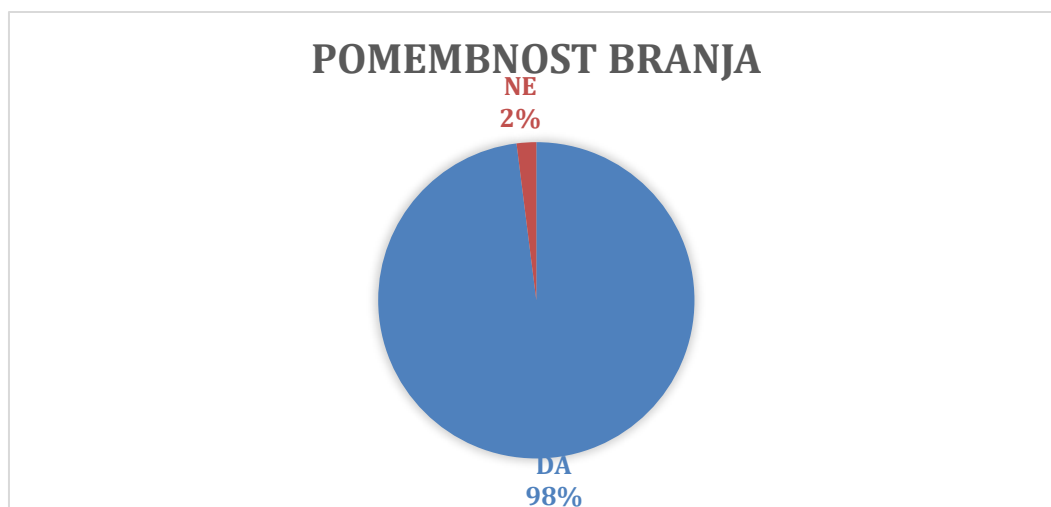
4.3.1 Analiza ankete anketiranih učencev od 1. do 5. razreda

Anketne vprašalnike so učenci izpolnjevali preko spleta. Sodelovalo je 100 učencev (100%) od 1. do 5. razreda.

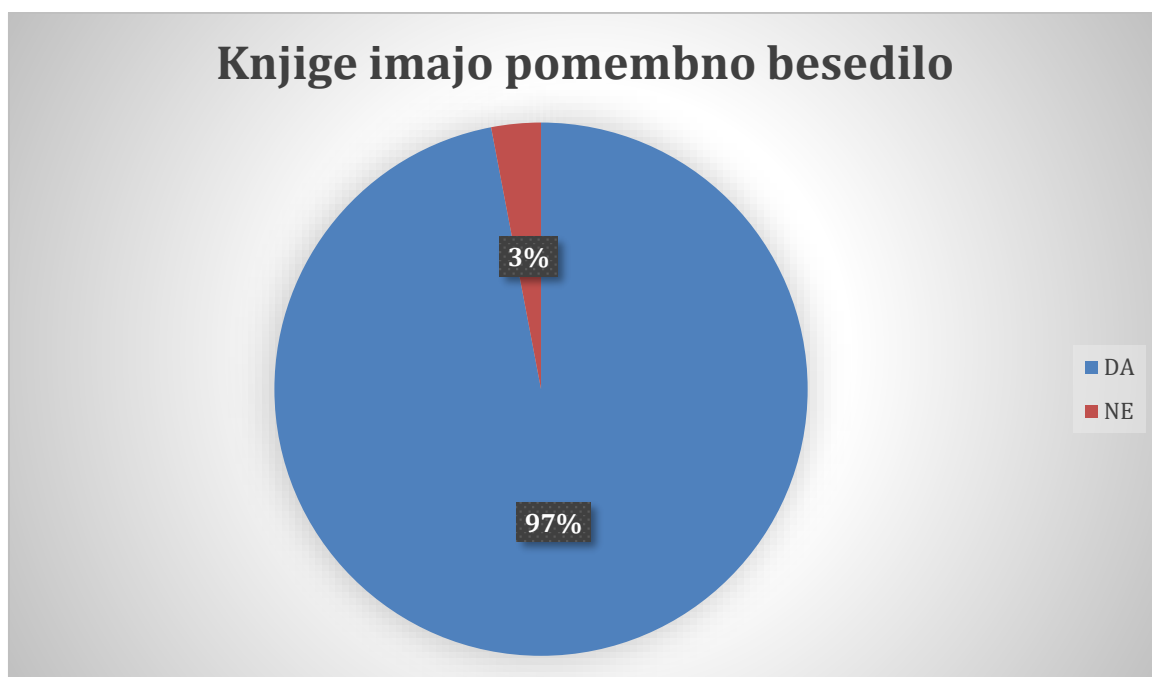
Slika 3: Kaj največ bereš

Na prvo vprašanje Kaj največ bereš? so učenci odgovarjali različno. Možne odgovore so imeli že zapisane: knjige, stripi, podnapisi pri filmih in serijah, revije, časopisi, pesmi, navodila pri videoigrah, tisto kar moram v šoli ter drugo. Več kot polovica, kar 61 učencev, je odgovorilo (obkrožilo), da največ berejo knjige, 11 učencev je odgovorilo, da največ berejo tisto, kar morajo brati v šoli. Zelo malo učencev na razredni stopnji bere stripe in revije. Presenetilo nas je tudi število učencev, ki berejo navodila pri videoigrah. Pričakovale smo večje število. Noben učenec ni napisal, da največ bere pesmi. Iz tega sklepamo, da nobeden od anketiranih učencev ne bere poezije oz. pesniških zbirk.

Slika 4: Pomembnost branja

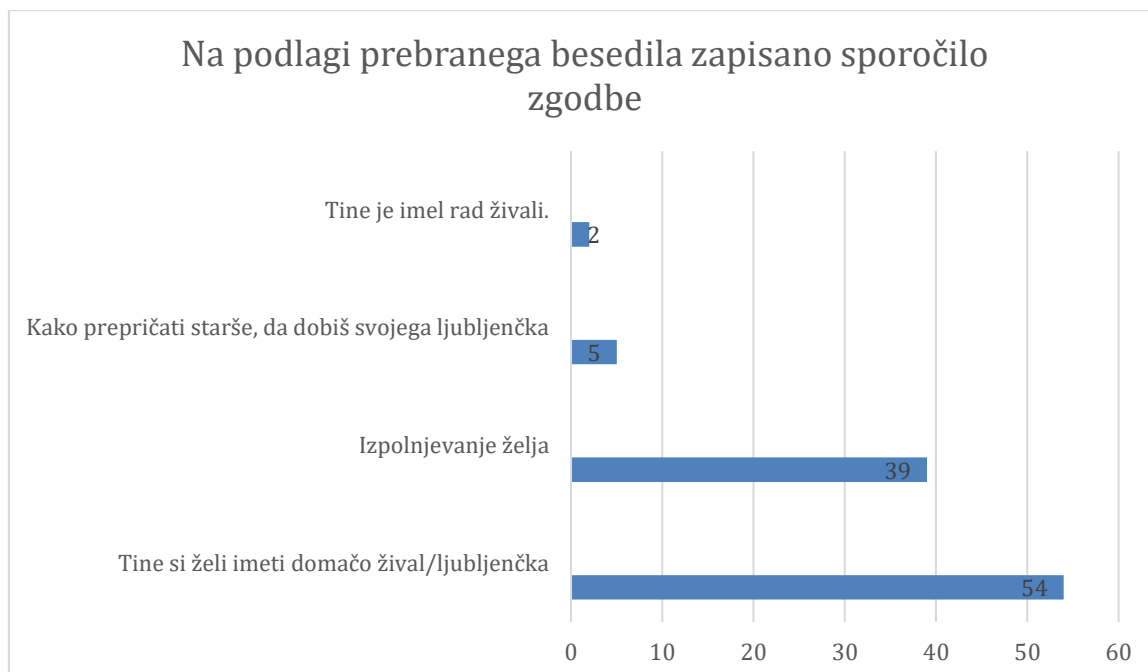
Na vprašanje: Se ti zdi branje pomembno? je 98 učencev odgovorilo z da, samo 2 učenca z ne. Iz tega lahko sklepamo, da se večini učencev zdi branje pomembno.

Slika 5: Knjige imajo pomembno besedilo

Na tretje vprašanje: Ali meniš, da imajo knjige pomembno besedilo? je 97 učencev odgovorilo z da, trije učenci so odgovorili z ne. Iz tega sklepamo, da se večini učencev zdijo besedila knjig pomembna.

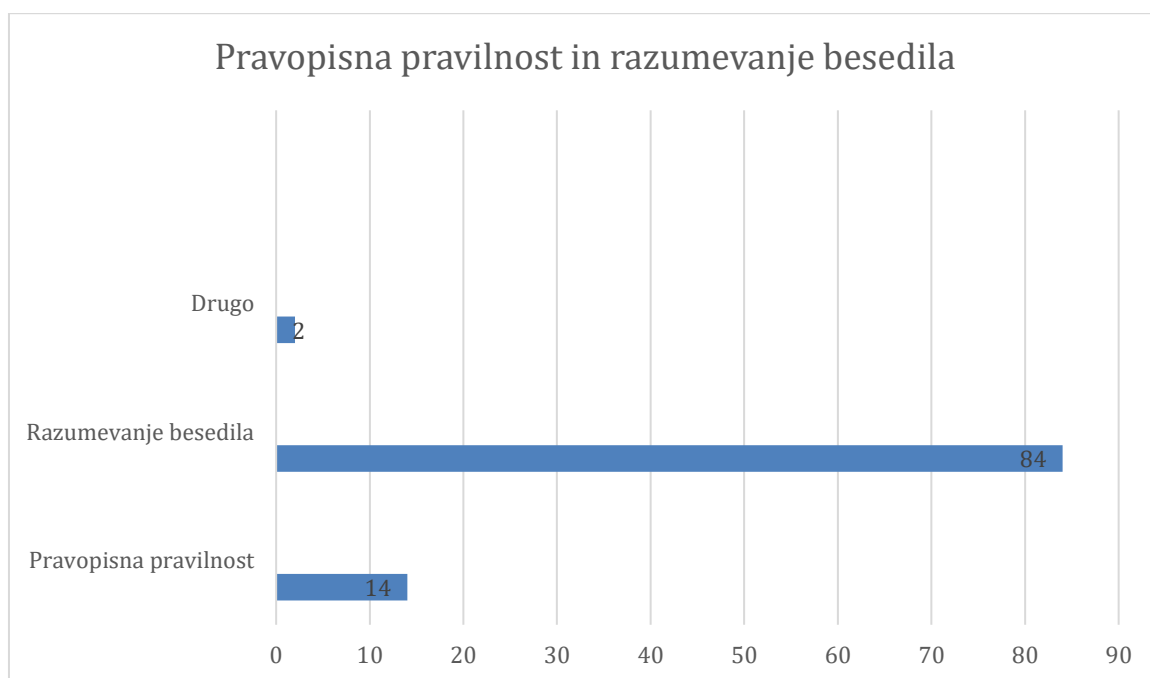
Pri četrtem vprašanju je bilo potrebno prebrati besedilo, zgodbo Domači deževnik in potem zapisati sporočilo zgodbe. 54 učencev je zapisalo, da je sporočilo zgodbe, da si Tine želi imeti domačo žival ali ljubljénčka, 39 učencev je zapisalo, da je sporočilo zgodbe izpolnjevanje želja. 5 učencev je zapisalo, kako prepričati starše, da dobiš svojega ljubljénčka, dva učenca pa sta zapisala, da je Tine imel rad živali. Iz vseh zapisanih odgovorov lahko ugotovimo, da je več kot polovica učencev dojela sporočilo zgodbe, da si Tine želi imeti domačo žival.

Slika 6: Na podlagi prebranega besedila zapisano sporočilo zgodbe

Na peto vprašanje: Kaj se ti zdi pomembnejše v nekem besedilu, da je pravopisno pravilno ali da razumeš besedilo? so imeli anketiranci na razpolago tri možne odgovore: da je pravopisno pravilno, da ga razumem

ter možnost drugo. 84 učencev je odgovorilo, da se jim zdi bolj pomembno, da besedilo razumejo, 14 učencev jih je menilo, da je bolj pomemben pravopis, 2 učenca pa sta pod možnost drugo zapisala, da se jima zdi pomembno oboje. Iz tega lahko sklepamo, da se večini učencev zdi pomembnejše, da besedilo razumejo, kot da je pravopisno pravilno zapisano.

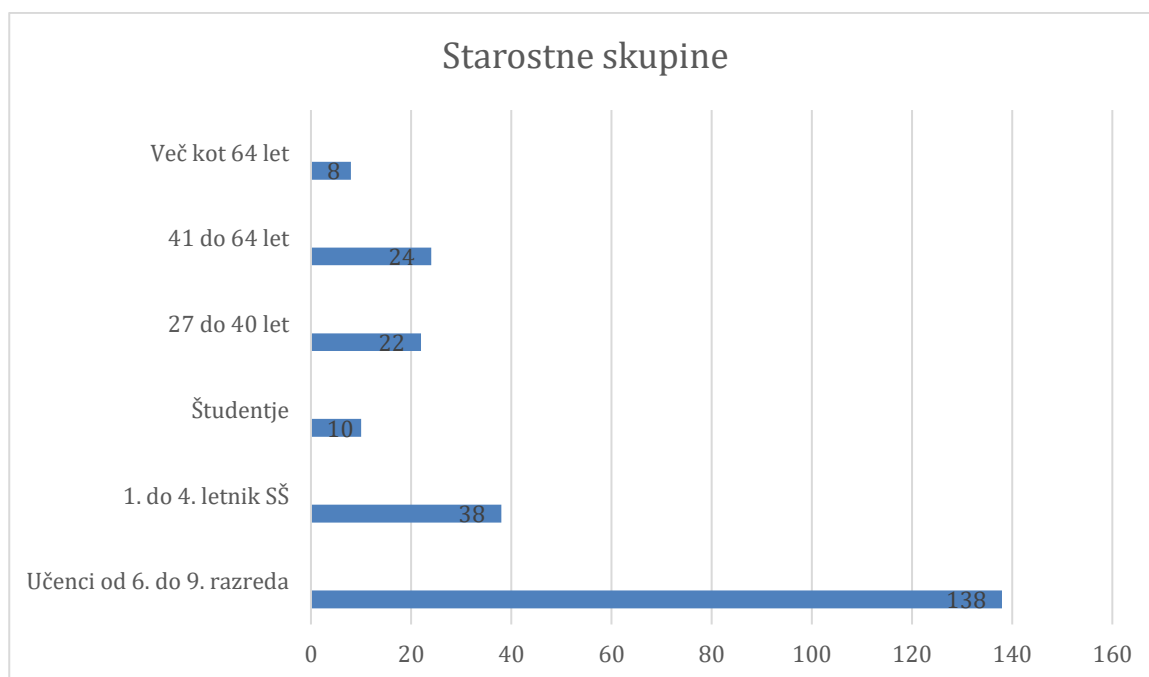
Slika 7: Pravopisna pravilnost in razumevanje besedila

V analizi ankete smo bile pozorne na razlike med odgovori učencev, saj smo pričakovale, da se bodo zaradi razlike v starosti razlikovali tudi odgovori učencev. Pa ni tako, učenci so večinoma ne glede na to, kateri razred obiskujejo, odgovarjali podobno. Pred samo anketo smo pričakovale, da bodo učenci ne glede na starost v večini prepoznali sporočilo besedila, ki je, da si Tine želi hišnega ljubljénčka. Kot smo ugotovile, je to prepoznala le dobra polovica anketiranih učencev. S tem lahko našo H1: Sporočilo besedil/knjig ni enako za otroke, mladostnike in odrasle - vsaka starostna skupina ga razume drugače, že delno potrdimo.

4.3.2 Analiza ankete za starejše učence in ostale starostne skupine

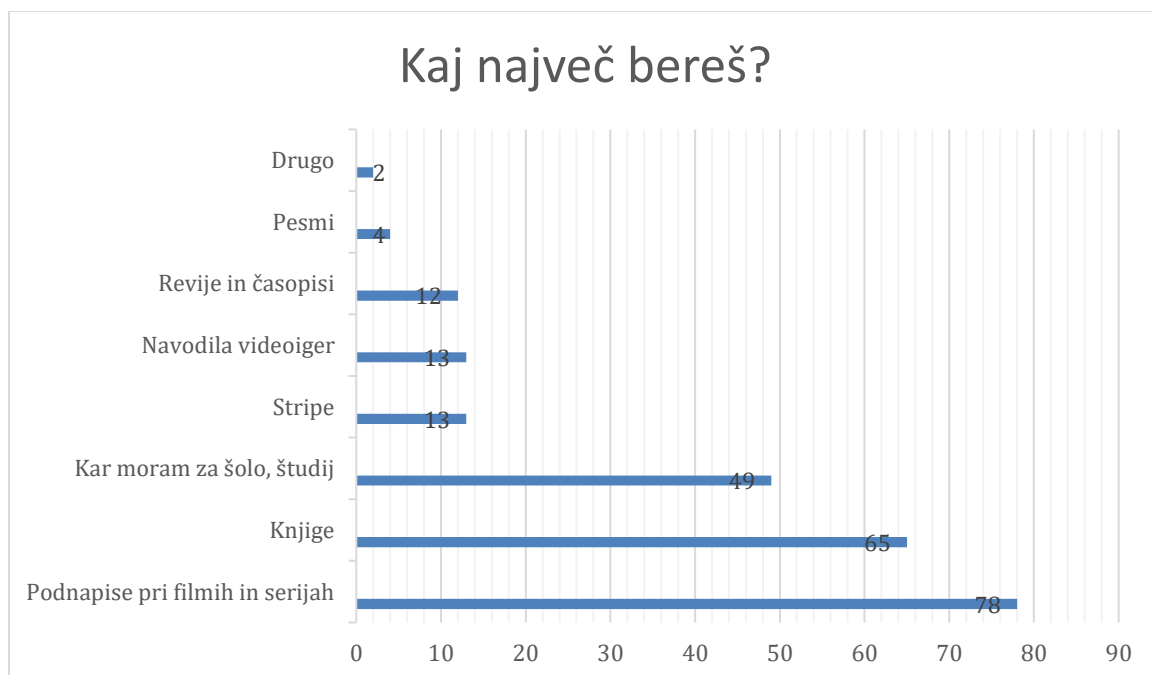
V času pouka na daljavo smo preko spleta izvedle še drugi del ankete za starejše učence od 6. do 9. razreda ter ostale starostne skupine. Na šolski spletni strani smo objavile spletni naslov ankete in preko razrednikov nagovorile učence, da anketo izpolnijo, prav tako smo nagovorile celoten učiteljski zbor. Glavni namen ankete je bil pridobiti ključne podatke, s katerimi smo lahko ovrgle ali potrdile zadane hipoteze. Z zgodbami, ki smo jih dodale k anketi, pa smo lahko tudi v praksi dokazale, da sporočilo besedil vsak razume drugače.

Na anketo, ki je zajemala 12 vprašanj, je odgovarjalo 236 oseb različnih starostnih skupin. Na podlagi prvega vprašanja Kateri starostni skupini pripadaš? smo dobile podatke, ki so prikazani v spodnjem grafikonu. Na pobudo razrednikov se je odzvalo 138 učencev, 38 dijakov, 10 študentov, 22 oseb starih od 27 do 40 let, 20 oseb starih od 41 do 64 in 8 oseb starejših od 64.

Slika 8: Starostne skupine

Na drugo vprašanje Kaj največ bereš? so imeli anketiranci enake ponujene odgovore kot učenci od 1. do 5. razreda. Najprej smo prešteli obkrožene odgovore, da smo dobile številčni pregled, kaj anketiranci največ berejo.

Slika 9: Kaj največ bereš?

Ker pa nas je zanimalo, kaj anketiranci največ glede na starostno skupino berejo, smo naredile še to analizo, kar prikazuje spodnja tabela.

Tabela 1: Kaj največ berejo glede na starostno skupino?

	Učenci od 6. do 9. razreda	Od 1. do 4. letnika SŠ	Študentje	27 do 40 let	41 do 64 let	Več kot 64 let	Skupaj
Podnapisi pri filmih in serijah	55	7		9	5	2	78
Knjige	41	4	2	7	10	1	65
Kar moram za šolo, študij	26	18	5				49
Stripe	7	5		1			13
Navodila videoiger	6	4	1	2			13
Revije in časopisi	3			3	4	2	12
Pesmi			1		1	2	4
Drugo			1			1	2
Skupaj	138	38	10	22	20	8	236

Ta analiza nas ni presenetila, potrdila je večino naših predvidevanj. Ob pisanju ankete smo nekako že predvidevale, kaj bo večinoma določena starostna skupina brala. Npr. predvidevale smo, da starejši od 27 let ne bodo najverjetneje kot odgovor izbrali odgovora Kar moram brati za šolo oz. študij kakor tudi ne navodila iger. Presenetil nas je odgovor osnovnošolcev, da jih večina bere podnapise pri filmih in serijah. Tukaj smo pričakovale, da jih bo večina obkrožila odgovor knjige ali kar moram za šolo.

Na vprašanje Se vam zdi branje pomembno? so vsi anketiranci (236) odgovorili z DA. Na vprašanje Zakaj tako menite? je odgovorilo 211 anketirancev, 25 anketirancev ni napisalo nobenega odgovora. V spodnji tabeli je zapisan nabor odgovorov, ki so jih anketiranci zapisali, zakaj so menja, da je branje pomembno.

Tabela 2: Zakaj je branje pomembno?

Tako širimo, bogatimo svoj besedni zaklad.
Da razvijamo domišljijo.
Preko branja pridobivamo potrebne informacije za življenje in s tem nova znanja.
Za širjenje obzorja.
Branje je hrana za dušo.
Z branjem krepimo možganske celice. Za razvijanje možganov.
Z branjem pridobivamo nova znanja.
Če ne znaš brati, te lahko ogoljufajo.
Z branjem se naučiš veliko novega.
Branje nam buri domišljijo.
Tako širimo obzorja.
Za bistrenje uma.
Branje je pot, ki te pelje, kamor želiš.
Za kratek čas.
Ker je branje zelo pomembno za življenje.
Znamo razložiti pomen besede.

Na vprašanje Ali meniš, da imajo knjige pomembno besedilo? je 206 anketirancev odgovorilo z DA in 30 z NE. Tisti, ki so odgovorili z DA, so na vprašanje Zakaj? zapisali naslednje odgovore, ki so zbrani v tabeli 3. Veliko odgovorov je bilo zapisanih na zelo podoben način oz. z enakim sporočilom z malo drugačnim besediščem.

Tabela 3: Zakaj imajo knjige pomembno besedilo?

Vsaka knjiga nosi svoje sporočilo, iz katerega se lahko nekaj naučimo.
Ker nas učijo o življenju oz. kako ravnati v življenju ob različnih situacijah.
So pomemben del naše kulture.
Nas podučijo o različnih stvareh oz. nam povejo nauke, ki so pomembni za življenje.
Knjiga je medij, s katerim prenašamo sporočila, podatke in informacije.
Ker so večinoma poučne.
Nam povedo neko zgodbo, iz katere se lahko kaj naučimo.
Zaradi tega, ker so čarobne.

Tisti, ki so odgovorili z NE, so na vprašanje Zakaj? zapisali naslednje odgovore, ki so zbrani v tabeli 4. Veliko odgovorov je bilo zapisanih na zelo podoben način oz. z enakim sporočilom z malo drugačnim besediščem.

Tabela 4: Zakaj knjige nimajo pomembnega besedila?

Ker jih je večina izmišljenih.
Ne vem.
Niso zanimive.
Ni nujno, da je tisto, kar je zapisano, tudi resnično.

Peto vprašanje je zajemalo kratko zgodbo Romeo in Julija po mačje in pasje, katero je bilo potrebno prebrati in nato odgovoriti na vprašanje Kaj vam sporoča ta kratka zgodba? Odgovorila je le dobra polovica od 236 anketirancev, to je 140. Njihovi odgovori so prikazani v tabeli.

Tabela 5: Kaj vam sporoča zgodba?

Odgovori anketirancev:	Število odgovorov
Ne stoj na sredi ceste, ker te lahko povozi avto.	16
Da si hišnega ljubljénčka lahko nadomestiš.	3
Nesreča nikoli ne počiva.	14
Da lahko vedno najdeš način, da si z nekom, ki ti je blizu.	22
Da ljubezen ne pozna meja.	22
Ljubezen na prvi pogled.	12
Nerazumevanje okolice za zaljubljenca, ki sta kljub razlikam vztrajala.	12
Kjer je volja, tam je pot.	11
Potrebna je bila smrt dveh ljubljénčkov, da sta družini nato lahko zgladili spore.	4
Pustite ljubezni pot.	3
Neuslišana ljubezen med psičkoma.	15
Da moraš tudi paziti na druge okoli sebe.	1
Na hišne ljubljénčke je potrebno zelo paziti.	1
Da če nekaj želiš, te nič ne more ustaviti na poti do končnega cilja.	1
Da včasih ne moremo imeti vsega, kar si želimo.	2
Da moramo sprejeti svoje ljubljénčke takšne, kot so.	1
Skupaj:	140

Na šesto vprašanje Ste v zgodbi zaznali kakšno slovnično napako? je z DA odgovorilo 199 anketirancev, z NE pa 41. Od 199 anketirancev je na vprašanje Katere? odgovorilo le 87. Njihovi odgovori so bili manjkajoče črke v besedah oz. nepravilno zapisane črke, manjkajoče vejice, napačno postavljene vejice in besede z napačnim pomenom.

Sedmo vprašanje je bilo namenjeno le učencem od 6. do 9. razreda OŠ. Nanašalo se je na kratko zgodbo Od zgodbe do realnosti, ki so jo morali učenci prebrati ter odgovoriti na vprašanje Kaj vam ta kratka zgodba sporoča? Od 138 osnovnošolcev se je na to vprašanje odzvalo 82. Njihovi odgovori so zbrani v spodnji tabeli.

Tabela 6: Sporočila zgodbe Od zgodbe do realnosti

Odgovori anketirancev:	Število odgovorov
Da moraš paziti tudi na druge okoli sebe.	5
Da so tudi spremembe včasih dobre in ne samo slabe.	18
Da moramo sprejeti spremembe in da ni vse tako grozno, kot si misliš.	1
Okolje, v katerem živimo, lahko vpliva na nas.	4
Da ne obupaj.	4
Da lahko novo okolje vpliva na nas.	1
Da moramo spoštovati odločitve svojih staršev.	4
Sporoča mi, da vsako stvar v življenju moramo ceniti.	3
O življenju.	3
Zamoti se s knjigo.	1
Da moramo imeti radi družino.	5
Da je treba spoštovati starše.	7
Da imamo samo eno pravo družino.	1
Slabe stvari ne morejo biti še slabše, ampak so lahko samo še boljše.	9
Spremembe so dobre, če jim dopustimo.	9
Sporoča mi, da je družina na 1. mestu ne glede na kaj.	1
To je realnost našega življenja.	1
Da nas ne sme biti strah samega sebe.	1
Sprejemajmo druge v našo družbo.	2
Da ne smemo vedno gledati na svet grdo.	1
Da moramo biti zadovoljni s tem, kar imamo.	1
Skupaj:	82

Na osmo vprašanje Ste v njej zaznali kakšno napako? se je odzvalo 123 anketirancev od 138 osnovnošolcev. 45 jih je na vprašanje odgovorilo z DA, 78 pa je na vprašanje odgovorilo z NE. V tej zgodbi slovničnih napak ni bilo. Zakaj jih je 45 odgovorilo z DA, je mogoče povezano s tem, da so v prejšnji zgodbi napake prepoznali in so sedaj predvidevali, da so tudi v tej zgodbi.

Deveto vprašanje je ponovno zajemalo kratko zgodbo Kako napisati zgodbo, ki je bila namenjena ostalim starostnim skupinam od srednješolcev naprej. Na vprašanje Kaj vam zgodba sporoča? se je odzvalo 89 anketirancev. Odgovori so zapisani v tabeli 7.

Tabela 7: Sporočilo zgodbe Kako napisati zgodbo?

Odgovori anketirancev:	Število odgovorov
Skrbno si izbiraj svoje prijatelje.	4
Človek je lahko sam sebi prijatelj.	2
Da moramo vedno verjeti vase.	3
Bodi kar si, ne prilagajaj se drugim za vsako ceno.	1
Vsaka izkušnja je pomembna, da spoznavamo samega sebe.	1
Bolje je biti brez prijateljev, kot pa da dovoliš, da te ljudje izkoriščajo in te jemljejo za samoumevno.	1
Življenje ti bo v kratkem podarilo človeka, ki bo vreden tvojega prijateljstva.	1
Ljudje smo družabna bitja, takih, da lahko preživijo brez prijateljev in tesnejših človeških stikov, je malo.	1
Kljub temu, da si želimo prijateljev in priljubljenosti, pa smo na prvem mestu še vedno mi sami.	1
Na silo si ne moreš pridobiti prijateljev.	6
Iz vsega slabega se nekaj naučiš.	3
Prijateljstvo ni vedno pravo prijateljstvo.	4
Vedno moraš zaupati vase.	11
Težko je najti pravega prijatelja.	6
Mnenje drugih ne sme biti pomembnejše od tvojega lastnega mnenja.	2
Če nas nekdo izkorišča, moramo to čim prej spregledati in iti dalje.	2
Da moramo verjeti vase in ne smemo dovoliti, da nas kdo izkorišča v njegov prid.	6
Gre za osebni monolog o življenju in prijateljstvu.	1
Bodi to kar si ter se ne trudi za nekoga, ki te ne ceni.	8
Bodi samozavesten, ker lahko uspeš tudi sam.	3
Bolje je biti sam, kot z nepravimi prijatelji, ki te izkoriščajo.	8
Bodi to, kar si.	11
Izogibajmo se družbe, v kateri nismo cenjeni.	1
Nikoli ne smemo obupati nad sabo.	2
Skupaj	89

Na 10. vprašanje: Ste v njej zaznali kakšno slovnično napako?, ki se nanaša na 9. vprašanje, je odgovorilo 58 anketirancev. Devet jih je odgovorilo, da so nepravilno postavljene vejice na določenih mestih oz. manjkajo. Pravilno so odgovorili tisti, ki so odgovorili z NE, teh je bilo 49, saj tudi v tej zgodbi pravopisnih napak ni.

V 11. vprašanju so anketiranci odgovarjali na vprašanje Kaj se vam zdi pomembnejše v nekem besedilu, da je pravopisno pravilno ali da razumeš tisto besedilo? Odgovorilo je 229 anketirancev. Izbirali so lahko med tremi odgovori. Da ga razumem, je odgovorilo 155 anketirancev, da je pravopisno pravilno 61 anketirancev, drugo je odgovorilo 13 anketirancev. Pod drugo so zapisali:

- mora biti oboje oz. razumljivo in pravopisno pravilno,
- pomembno se mi zdi, da ob branju odkrivamo stvari, ki jih prej nismo vedeli,
- da ti misli odtavajo k rečem, ki bi jih resnično radi počeli.

Skratka večina odgovorov, zapisanih pod drugo, pomeni, da se anketirancem zdi pomembno oboje navedeno.

Zadnje vprašanje naše ankete je bilo namenjeno trem starostnim skupinam, osnovnošolcem, srednješolcem in študentom. Zanimalo nas je, ali kdaj zaznajo napake v zapisih, ki jih pripravijo učitelji oz. profesorji, in če da, katere. Na to vprašanje je odgovorilo 162 anketirancev, od tega 127 z DA in 35 z NE. Tisti, ki so odgovorili z DA, so za odgovore navedli bodisi manjkajoča ločila, presledki, pozabljeni velika

začetnica in manjkajoči šumniki, namesto š, č ali ž zapišejo s, c ali z. Iz tega sklepamo, da tudi učitelji in profesorji delajo pravopisne napake.

4.4 Analiza fokusne skupine učencev

Fokusno skupino smo izvedle v šoli, med naključno izbranimi devetošolci. Na naša vprašanja je odgovarjalo 13 učencev, enajst deklet in dva fanta. Odgovarjali so na šest vprašanj.

Na prvo, Kakšne knjige najraje bereš? so odgovorili, da radi berejo slikanice, grozljivke, ljubezenske romane, kriminalke, mladinske romane, fantazijske in pustolovske knjige.

Na drugo vprašanje Ali raje bereš knjige s pozitivno ali z negativno energijo? jih je devet izbralo knjige s pozitivno, štiri pa knjige z negativno energijo.

Na tretje vprašanje Ti je bolj všeč tragičen ali srečen konec zgodbe? jih je osem odgovorilo, da imajo raje srečen konec zgodbe, petim učencem je ljubši tragičen konec.

Na četrto vprašanje Kakšna vsebina zgodbe bolje vpliva nate, pozitivna ali negativna? je deset učencev izbralo pozitivno in trije negativno vsebino.

Pri petem vprašanju Ali te moti, če v knjigi najdeš pravopisno napako? je sedem učencev odgovorilo, da jih ne moti, trije učenci so odgovorili, da jih moti in trije so odgovorili, da pravopisnih napak sploh ne opazijo.

Pri šestem vprašanju: Zapiši, kako se ponavadi ob branju počutiš! so bili odgovori različni: odvisno od vsebine knjige, vznemirjeno, ne mislim na šolo in vse ostalo, veselo in včasih žalostno, dobro, če je knjiga zanimiva, sproščeno, brezskrbno, branje me pomirja, odpotujem v svet domišljije, napeto, saj želim vedeti, kakšen bo konec, odvisno od razpoloženja, odvisno je od knjige, ki jo moram prebrati ali je moja izbira za branje ali določena, ko berem imam čas zase.

Z analizo fokusne skupine smo pridobile pregled o tem, ali naši vrstniki raje berejo knjige s tragičnim ali srečnim koncem, s pozitivno ali negativno vsebino ter ali jih moti, če v knjigi najdejo pravopisne napake. Prav tako nas je zanimalo, kako se ob branju počutijo. Fokusna skupina nam je bila tudi v pomoč pri pisanju naših štirih zgodb.

4.5 Analiza verižnega sporočila

Na spletni aplikaciji oziroma omrežju smo poskusile razširiti verižno sporočilo z namenom, da bi ugotovile, če uporabniki Instagrama sploh v celoti preberejo besedilo, ki ga vidijo na socialnih omrežjih. Sporočilo je delilo le pet oseb, zato lahko sklepamo, da uporabniki te aplikacije besedil ne berejo ali pa ne preberejo do konca in jih takšne stvari ne zanimajo.

5 RAZPRAVA

Naša raziskovalna naloga je začela nastajati na podlagi našega zanimanja za psihologijo v povezavi s književnostjo in tudi pravopisom. Svoj fokus smo usmerile na sporočila besedil, kako jih razumemo in ali napake v njihovem zapisu na nas vplivajo ter kako. Raziskovalno nalogo smo začele oblikovati s pomočjo šestih hipotez. V pomoč so nam bile različne raziskovalne metode, s katerimi smo lahko hipoteze potrdile ali ovrgle.

Na podlagi ankete, ki so jo izpolnile osebe različnih starostnih skupin, smo s pomočjo lastnih kratkih zgodb, ki so jih anketiranci prebrali, pridobile vpogled na njihovo razumevanje sporočila iste zgodbe, saj smo jih prosile, da po prebranem zapišejo razumljeno sporočilo. Razumljena sporočila so bila dokaj drugačna in se skoraj nikoli niso ponavljala, so se pa držala neke rdeče niti oziroma smisla zgodbe, kar je prikazano v tabeli 5, 6 in 7. Sporočilo, ki so ga prejeli, so zapisali le nekateri anketiranci. Na podlagi tega lahko sklepamo, da tisti, ki prejetega sporočila niso zapisali, zgodbe niso prebrali, torej neradi berejo. Še vedno pa smo pridobile dovolj podatkov, na podlagi katerih smo lahko **H1**, da sporočilo besedil vsaka starostna skupina in tudi posameznik razume drugače, **potrdile**.

V pogovoru oziroma intervjuju s psihologinjo gospo Leo Korošec, ki smo ga morale zaradi danih okoliščin izvesti na daljavo, smo iz zastavljenih desetih vprašanj pridobile tudi strokovno mnenje. Ob ogromno zanimivih podatkih glede naše raziskovalne teme smo direktno zastavile vprašanje, ali sama psihologinja priporoča branje psiholoških romanov ter zakaj. Njen odgovor nas ni presenetil, je pa vseboval podatke, s katerimi prej nismo bile seznanjene. Povedala nam je, da branje teh romanov sicer priporoča vendar pa moramo ob izbiri knjige biti previdni, saj se v psiholoških romanih srečamo s težkimi duševnimi temami pa tudi vsi romani niso enako kakovostni. Na podlagi njenega odgovora smo lahko **H2**, ki pravi, da je branje psiholoških romanov priporočljivo in koristno, lahko **potrdile**.

Literatura, ki smo jo uporabile, je bila zelo raznolika. Veliko je bilo povzete s spleta in tudi tiskane v obliki knjig. Predvsem tiskana literatura je bila v slovenskem jeziku, spletna pa večinoma v tujem. Veliko literature nam je priporočila psihologinja gospa Lea Korošec. Kljub veliko literature v tujem jeziku smo uspele izbrskati tudi lepo število le-te v slovenščini. **H3**, ki pravi, da bo večina naše literature v tujem jeziku, zato lahko **ovržemo**.

Izvedle smo tudi pogovor oziroma intervju z učiteljicami slovenščine na naši šoli, ki imajo sicer enak poklic, a po našem predvidevanju ne vedno identičen pogled na svet in tudi na knjige. S tem smo želele dokazati, da že razumevanje vprašanj pri njih ni bilo enako, saj smo jih namerno napisale bolj splošno kot specifično. Učiteljice so se na našo srečo zelo razpisale. S tem smo pridobile mnogo informaciji Vse so na nek način izrazile mnenje, da četudi se z določeno izkušnjo sami ne srečamo v življenju, jo lahko pridobimo tudi iz izmišljenih besedil. Sporočila izmišljenih besedil nam pogosto dajo tudi kakšno dodatno znanje, na podlagi katerega nam bo v življenju lažje ali pa nam bo koristilo oz. pomagalo. **H4**, ki pravi, da nam sporočilo iz izmišljenih besedil lahko v življenju pride prav, lahko tako **potrdimo**.

Prav tako smo k vsaki kratki zgodbi v anketi dodale vprašanje, če so anketiranci v njej zaznali kakšno napako, kar je lahko pomenilo pravopisno ali katerokoli drugo napako. V prvi zgodbi Romeo in Julija po mačje in pasje smo nalašč vstavile nekaj pravopisnih napak, v drugih zgodbah pa jih ni bilo. V zgodbi z napakami jih je 96 menilo, da napak ni, 7 več pa jih je ugotovilo, da so v zgodbi napake. Rezultati so torej zelo zanimivi, saj se mnenje skoraj razpolovi med tistimi, ki napak niso, in tistimi, ki so jih opazili. Pri drugi zgodbi, ki je bila namenjena le učencem od 6. do 9. razreda jih je več pravilno odgovorilo, da napak ni, nekaj pa jih je verjetno ugibalo, da napake v zgodbi so. Starostna skupina od srednješolcev naprej je v veliki večini odgovorila pravilno, da v drugi zgodbi napak ni, nekaj pa jih je menilo, da napake so. **H5**, da med hitrim branjem možgani napak v besedilu ne zaznajo, tako **ne moremo ne potrditi in ne ovržemo**.

Da si vsako zgodbo oziroma njeno sporočilo vsakdo drugače predstavlja, smo ponovno izvedele skoraj pri vsaki raziskovalni metodi. Ko pa smo na pobudo mentoric začele izdelovati slikanici za mlajše in starejše učence, ki vsebujejo naše kratke zgodbe, smo nekatere učence naše šole s pomočjo mentoric poprosile, da na podlagi zgodbe narišejo, kako si ji predstavljajo. (Njihove čudovite risbe si lahko ogledate v

slikanicah.) Njihove risbe so bile po izgledu zelo drugačne in raznolike, vendar pa vse zelo lepe in so ustrezale zgodbi, po kateri so nastale. **H6**, ki se glasi: Prebrano zgodbo si vsakdo drugače predstavlja, ko jo skuša ilustrirati. Tako lahko nedvomno **potrdimo**.

6 ZAKLJUČEK S SMERNICAMI ZA NAPREJ

Naša celotna raziskovalna naloga zajema področje, ki je, glede na naše ugotovitve, premalo raziskano. To je področje sporočil besedil in vpliva napak v njih na nas. Zdi se nam, da je pomembno razumeti, kako različni ljudje zaznajo sporočila različnih besedil. Kot pomoč pri razumevanju tega pa je treba razumeti tudi, kako naši možgani ta besedila razberejo, saj je za to, kakšno sporočilo prejmemo, pomembno tudi, kako besedilo preberemo.

S pomočjo različnih metod raziskovanja smo pridobile pomembne informacije, podatke, ki so naši raziskovalni nalogi dale smisel ter pomen, ki smo ga iskale.

Štiri hipoteze smo lahko potrdile, eno smo potrdile le delno, eno pa smo morale ovreči. Naše hipoteze so bila predvidevanja oseb, ki se na dano področje niso spoznale. Ko smo se v dano temo poglobile in jo podrobno raziskale, pa sedaj vemo, zakaj je temu tako.

Branje lahko vpliva na naš besedni zaklad, mentalno stimulacijo, zmanjšuje nastali stres, bogati naše znanje, izboljšuje naš spomin, okrepi naše analitične sposobnosti razmišljanja, izboljšuje koncentracijo in izboljša pisne sposobnosti. Branje delimo na rekreacijsko/sprostitveno in namerno/prisilno. Lahko beremo za sprostitev, s čimer zmanjšamo stres in na nas vpliva pozitivno. Pri namernem branju pa nastanejo negativni vplivi. Kot bralci se ljudje razlikujemo. Vsakdo zazna drugačno sporočilo, na katerega ponavadi vpliva s svojimi izkušnjami ali trenutno situacijo, saj temu primerno sporočilo knjige aktualizira zase. Pojavijo se tudi razlike v razumevanju le-tega glede na vplive, kot so spol, starost, interes itd. Napake v besedilih, ki so po navadi slovnične, spet zaznavamo drugače, če smo rekreativni bralci, se ukvarjamo s slovenščino, beremo zbrano in osredotočeno na zgodbo, beremo hitro, beremo počasi in pazljivo. Zapis je pomemben, saj lahko napaka v njem povzroči drugačno razumevanje besedila in posledično sporočila.

Najprej smo le za namen uporabe v anketi napisale kratke zgodbe z zelo različnimi sporočili. V anketi je bila za učence od 1. do 5. razreda ena kratka zgodba, ki je bila z namenom, da bi mlajši besedilo lahko prebrali, zapisana z velikimi tiskanimi črkami in pravopisnih napak ni vsebovala. V anketi za starostno skupino učenci od 6. do 9. razreda, dijaki, študentje, 27-40 letniki, 41-64 letniki ter starejši od 64 let pa so bile zgodbe zapisane z malimi tiskanimi črkami. Ena od zgodb je vsebovala nekaj pravopisnih napak, saj nas je zanimalo, ali bodo to bralci opazili.

Našo željo po tem, da bi naša raziskovalna naloga pridobila še več smisla, smo na pobudo naših mentoric uresničile z dvema slikanicama, ki vsebujejo naše kratke zgodbe in na koncu tudi naloge v povezavi z njimi. Ena je namenjena mlajšim učencem in jo sestavlja zgodba Domači deževnik (PRILOGA F), druga pa starejšim učencem in jo sestavljajo zgodbe Romeo in Julija po mačje in pasje, Od zgodbe do realnosti ter Kako napisati zgodbo (PRILOGA G). Slikanici sta seveda svojo obliko pridobili z likovnimi izdelki učencev naše šole, ki so ustvarjali na podlagi zgodb. Na podlagi definicij vpliva različnih barv smo izbrale 3 in jih tudi uporabile, saj podobno kot sporočila knjig tudi te vplivajo na nas drugače. Zato smo slikanico za mlajše otroke obarvale z oranžno barvo, ki vpliva na kreativnost. Slikanico, namenjeno najstnikom, pa smo obarvale z modro barvo, saj modra barva umirja. Pri slikanicah se barva pojavi na naslovnici, detajlih v logotipu in naslovih zgodb. Za detajle logotipa naslovne slike raziskovalne naloge pa smo izbrale zeleno barvo, ki je sproščujoča.

Po predlogu psihologinje gospe Lee Korošec pa smo izdelale tudi seznam knjig, ki jih priporočamo posamezni starostni skupini ter na podlagi literature raziskale tudi negativni vpliv branja na nas.

S svojim delom in raziskovalno nalogo smo zadovoljne in nase tudi ponosne, saj smo kljub oteženemu raziskovanju zaradi SARS-Cov-2 ustvarile raziskovalno nalogo in dosegle svoje cilje. Prepričane smo, če smo že v ta projekt vložile svojo energijo in tudi delček sebe, da to ni bilo zaman.

6.1 Seznam priporočenih knjig

Po predlogu psihologinje, gospe Lee Korošec smo izdelale tudi seznam knjig, ki jih priporočamo bralcem različnih treh starostnih skupin.

OTROCI :

Alberts, I., Bush, N. (2020). *Preprosti odgovori na nerodna vprašanja*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Burgeois, P. (2020). *Franček se boji teme*. Ljubljana: Tehniška Založba Slovenije d.d.

Dawirs, R., Moll, G. in Niescken, S. (2009). *Možgančki se predstavimo!*. Ljubljana: Mettis Bukvarna.

Makarovič, S. (1998). *Pod medvedovim dežnikom*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Saint-Exupery, A. (2012). *Mali princ*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

NAJSTNIKI:

Beauvais, C. (2019). *#3špehbombe*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Cyrulnik, B. (2012). *Sram*. Ljubljana: Modrijan.

Kaloper, U. (2015). *O mozoljih, ljubezni in drugih nalogah*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Novak, N. (2017). *Izruvana*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Robben, J. (2021). *Bratov kožuh*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

ODRASLI

Barnes, J. (2012). *Smisel konca*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Bernstein, A. J. (2014). *Čustveni vampirji*. Ljubljana: Chiara B. d.o.o.

Giordano, R. (2018). *Tvoje drugo življenje se začne, ko se zaveš, da imaš samo eno*. Ljubljana: Učila International.

Finn, A. J. (2018). *Ženska na oknu*. Ljubljana: Učila International.

Šimleša, B. (2020). *Kako vzljubimo sebe: 12 ključnih korakov osebnega razvoja*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

7 VIRI IN LITERATURA

Agresta, M. (2015). *The Negative Effects of Online Reading*. Pridobljeno 30. marca 2021 s <https://www.utne.com/science-and-technology/negative-effects-of-online-reading-zm0z15szsau>

Belšak Šel, N. (2018). *Priročnik z navodili za izdelavo raziskovalne naloge*. Pridobljeno 8. marca 2021 s <http://www.bistra.si>.

Clark, C. in Douglas, J. (2011). *Young People's Reading and Writing An in-depth study focusing on enjoyment, behaviour, attitudes and attainment*. National Literacy Trust

Clark, C. in Rumbold, K. (2006). *Reading for Pleasure a research overview*. The National Literacy Trust.

Deporter, B. in Hernacki, M. (1996). *Kvantano učenje*. Ljubljana: GLOTTA NOVA

Elley, W. B. (1995). *Kako berejo učenci po svetu in pri nas*. Nova Gorica: Educa

Kumschick, I. R., Beck, L., Eid, M., Witte, G., Klann-Delius, G., Heuser, I., Steinlein, R. in Menninghaus, W. (2014). *READING and FEELING: the effects of a literature-based intervention designed to increase emotional competence in second and third graders*. Pridobljeno 30. marca 2021 s <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4267422/>

Mihelič, T. (2016). *Vpliv družinskega branja pravljic na bralno pismenost otrok* [Magistrsko delo]. Pridobljeno 30. marca 2021 s http://pefprints.pef.uni-lj.si/3483/1/Tja%C5%A1a_Miheli%C4%8D_-_Magistrsko_delo.pdf

Ramos, K. (2017). *The Dark Side of Reading No One Tells You And A System To Combat It*. Pridobljeno 30. marca 2021 s <https://medium.com/the-mission/the-dark-side-of-reading-no-one-tells-you-and-a-system-to-combat-it-d21fa5e5a6f8>

Widrich, L. (2012). *The Science of Storytelling: What Listening to a Story Does to Our Brains*. Pridobljeno 30. marca 2021 s <https://buffer.com/resources/science-of-storytelling-why-telling-a-story-is-the-most-powerful-way-to-activate-our-brains/>

Winter, C. (2017). *10 Benefits of Reading: Why You Should Read Every Day*. Pridobljeno 8. marec 2021 s <https://www.lifehack.org/articles/lifestyle/10-benefits-reading-why-you-should-read-everyday.html>

8 PRILOGE

Anketni vprašalnik za učence od 1. do 5. razreda (PRILOGA A)

Anketni vprašalnik za učence od 6. do 9. razreda in ostale starostne skupine (PRILOGA B)

Raziskovalni pogovor – intervju z učiteljicami slovenščine (PRILOGA C)

Raziskovalni pogovor – intervju z psihologinjo Leo Korošec (PRILOGA D)

Fokusna skupina (PRILOGA E)

Slikanica – Domači deževnik (PRILOGA F)

Slikanica – Zgodba zate (PRILOGA G)

ANKETA – Učenci od 1. do 5. razreda (PRILOGA A)

Smo Gaja, Lea in Nika, učenke 9. razreda. Odločile, smo se, da bomo raziskovale, kako ljudi razumemo sporočila različnih besedil in tudi kako na to vplivajo napake, ki se v njih pojavijo. S tvojo pomočjo bomo pridobile informacije, ki nam bodo pomagale pri našem raziskovanju.

Prosimo te, da pozorno izpolniš spodnjo anketo, ki nam bo v veliko pomoč pri raziskovalni nalogi.

1. Kaj največ bereš? (Obkroži.)

- a) Knjige.
- b) Stripe.
- c) Časopise in revije.
- č) Navodila videoiger.
- d) Pesmi.
- e) Podnapise pri filmih in serijah.
- f) Kar moram za šolo.
- g) Drugo: _____

2. Se ti zdi branje pomembno? (Obkroži.)

- a) Da.
- b) Ne.

3. Ali meniš, da imajo knjige pomembno besedilo? (Obkroži.)

- a) Da.
- b) Ne.

4. Preberi kratko zgodbo in odgovori na spodnje vprašanje.

»MAMA!« JE ODMEVALO. »KAJ JE TINE?« JE UTRUJENO VPRAŠALA MAMA, KI SE JE POJAVILA NA VRATIH TINETOVE SOBE. »HOČEM DOMAČO ŽIVALCO!« JE MAMI ODGOVARJAL. » ANDRAŽ JE VČERAJ DOBIL PSA, LUDVIK PA IMA KAČO. TUDI JAZ HOČEM LJUBLJENČKA!«.

MAMA JE GLOBOKO VDIHNILA IN REKLA: »TINE, ŽIVALI NISO ZA V HIŠO. LJUBLJENČKA LAHKO IMAŠ, KO SE ODSELIŠ.«. » AMPAK MAMA...« JE VZTRAJAL TINE, MAMA PA SE JE ŽE OBRNILA IN ODŠLA V SOSEDNJO SOBO. » POHITI, DA NE ZAMUDIŠ POUKA!« JE MAMA ŠE VZKLIKNILA.

ISTEGA POPOLDNEVA, KO JE TINE PRIŠEL DOMOV IZ ŠOLE, JE MAMA KUHALA KOSILO. »MAMA! PET SEM DOBIL. MI BOŠ ZDAJ KUPILA DOMAČO ŽIVAL?« JE SPET SPRAŠEVAL. MAMA PA JE MIRNO REKLA: »O TEM SVA ŽE GOVORILA. SEM PA VESELA, DA IMAŠ DOBRE OCENE.«. TINE JE BREZ BESED JEZNO ODVIHRAL V SOBO.

ZVEČER STA MAMA IN OČE ODŠLA NA VEČERJO K TETI SUZI, ZATO JE TINE OSTAL SAM DOMA.

ZUNAJ JE BILO ŠE SVETLO, ZATO JE TINE VZEL STARI AKVARIJ IN SVOJO STARO IGRALNO LOPATKO TER NA VRTU HIŠE AKVARIJ NAPOLNIL Z ZEMLJO. KER JE VELIKO DEŽEVALO, JE POISKAL DEŽEVNIKA IN GA POLOŽIL V AKVARIJ. EDINI PROBLEM JE BIL, DA BO MAMA ZNORELA, ČE ZA TO IZVE. AKVARIJ JE ODNESEL V SVOJO SOBO IN GA SKRIL V PREDALNIK PISALNE MIZE. NASLEDNJI DAN, KO JE BIL TINE V ŠOLI, JE MAMA POSPRAVLJALA PO HIŠI. V TINETOV PREDALNIK JE ŽELELA POSPRAVITI ZVEZKE, KI SO LEŽALI NA TLEH. KO JE ODPRLA PREDALNIK, JE NJEN OBRAZ PORDEL.

TINE JE RAVNO ODPRL VHODNA VRATA NIČ HUDEGA SLUTEČ IN IZ ZGORNJEGA NADSTROPJA SE JE ZASLIŠAL MAMIN KRIK: »TINE!«.

Raziskovalna naloga: Sporočilo knjig in besedil ter kako ga razumemo _____

MAMA IN TINE STA SE POTE M POGOVORILA. NASLEDNJI DAN STA MAMA IN OČE TINETU KUPILA DVE ZLATI RIBICI, DEŽEVNIKA PA SO VRNILI NA VRT. TAKO SE JE TINETU IZPOLNILA ŽELJA.

Zapiši sporočilo prebrane zgodbe.

5. Kaj se ti zdi pomembnejše v nekem besedilu. (Obkroži)

a) Da je pravopisno pravilno.

b) Da ga razumem.

c) Drugo: _____

Za sodelovanje pri anketi se ti najlepše zahvaljujemo!

ANKETA – učenci od 6. do 9. razreda in ostale starostne skupine (PRILOGA B)

Smo Gaja, Lea in Nika, učenke 9. razreda Osnovne šole Ormož. Odločile smo se, da bomo raziskale, kako ljudje razumemo sporočila različnih besedil in tudi, kako na to vplivajo napake, ki se v njih pojavijo. Prosimo te, da pozorno izpolniš spodnjo anketo. S tvojo pomočjo bomo pridobile informacije, ki nam bodo pomagale pri našem raziskovanju.

1. V katero starostno skupino spadaš? (Obkroži.)

- a) 6-9 razred OŠ
- b) 1. do 4. letnik SŠ
- c) Študentje
- č) 27 do 40 let
- d) 41 do 64 let
- e) Več kot 64 let

2. Kaj največ bereš? (Obkroži.)

- a) Knjige
- b) Stripe
- c) Časopise in revije
- č) Navodila videoiger
- d) Pesmi
- e) Podnapise pri filmih in serijah
- f) Kar moram za šolo, študij
- g) Drugo: _____

3. Se ti zdi branje pomembno? (Obkroži.)

- a) Da.
- b) Ne.

Zapiši, zakaj tako meniš.

4. Ali meniš, da imajo knjige pomembno besedilo? (Odgovori.)

- a) Da, zakaj? _____
- b) Ne, zakaj? _____

5. Preberi kratko zgodbo in odgovori na spodnje vprašanje.

Romeo in Julija po mačke in pasje

Zgodba Romea in Julije je vsem znana tragedija ampak to kar bereš je bolj tragična komedija ... V predmestnem naselju je bilo mnogo hiš. Tam so živeli takšni in drugačni ljudje, z njimi pa tudi njihovi hišni ljubljenci. V četrti hiši po vrsti so živeli Montegovi in njihov pes Romeo. V hišo na njihovi levi pa so se pravkar vselili Capuleti, ki so s seboj pripeljali tudi mačko Julijo. Vrtova obeh hiš je ločila stara lesena ograja, ki je imela veliko razmajanih desk. Pri Capuletih se je še isti teden odvijala zabava ob vselitvi. Julija se je mirno sprehajala med gosti, ki so jo radi pobožali po hrbtu. Romeo pa je bil radovedne sorte, zato se je odločil pokukati na zabavo skozi eno izmed razmajanih desk. Njegov in Julijin pogled sta se srečala in posledično je Romeo s težavo zalezal skozi ograjo in slepo hodil proti Juliji, ko je prevrnil gospo Capulet, ki je ravno prinesla torto. Torta je priletela v njeno taščo, ki je začela vreščati. Njeni kriki so prestrašili njenega sina, gospoda Capuleta, zato je pritekkel iz kuhinje ter se spotaknil preko svoje žene. Julija je prihitela k Romeu, ki je prav tako ležal na hrbtu in molil jezik iz svojega gobca. Julija je začela mjavkati, Romeo pa lajati, vendar nihče ni mogel zares vedeti, kaj si govorita. Montegovi, ki so se ravno vrnil domov po obisku pri teti Elenori, so slišali krike na sosednjem vrtu in šli pogledat, kaj se dogaja, ko so zagledali svojega psa in polomijo okoli njega. Gospa Capulet je vstala, pograbila metlo in se zapodila proti Romeu. Ta je švignil skozi ograjo in skočil v naročje svojemu lastniku. Montegovi in Capuleti so se začeli prerekati. Njihov prepir se je končal z prepovedjo vstopa na sosedovo posest. Romeo in Julija pa sta se naprej komunicirala, torej mijavkala in lajala preko ograje, zato so se vsi sosede v naselju pritoževali, da ponoči ne morejo spati. Kmalu je bilo tudi Montegovim in Capuletovim vsega dovolj, zato so svoje ljubljence ponoči imeli zaprte v hiši. To pa ju ni ustavilo. Montegovi so s teto Elenoro odšli na počitnice in Romea pustili pri sosedu, gospe Jožefini, ki živi v hiši nasproti njih. Julija je v tem videla priložnost, da bo lahko z Romeom končno pobegnila, zato se je na hišnem dovozu pretvarjala, da je poginila. Otroci Capuletovih so jokali, kar je videl tudi Romeo. Obupani pes je stekel preko ceste, Julija je nenadoma skočila v zrak in stekla proti njemu. No, v istem trenutku, ko sta oba ljubljenska stala na sredi ceste, pa pripelje stari malo slepi smetar Cilek in povozi oba. Soseba Jožefina je, dementna, kot je bila, pozabila, da je bil pes v njenem varstvu za to so Montegovi za nesrečo izvedeli šele, ko so se vrnil z dopusta, od Capuletovih, ko je Jožefina srebala čaj na svoji verandi. Družini sta seveda svoj spor zgladili in kupili nove ljubljence. Montegovi so kupili novega psa, Capuletovi pa mačko. Brez skrbi – ta dva se nista niti najmanj marala.

Kaj ti sporoča ta kratka zgodba?

6. Si v njej zaznal/zaznala kakšno slovnično napako? (Obkroži.)

a) Da.

b) Ne.

Če si obkrožil Da, zapiši katere slovnične napake.

7. Samo učenci od 6. do 9. razreda, preberite kratko zgodbo in odgovorite na spodnje vprašanje.

Od zgodbe do realnosti

»Vsi sanjamo o življenju, ki ga ne moremo živeti. Ne, ker bi bilo naše slabo, ampak ker si vedno želimo nekaj več. Strah nas je, da bomo pozabljeni. Hodim po zasneženi poti, vedno enaki. Ne maram sprememb. Spremembe so zame kot neka napaka v mojem življenju. Mogoče, ker sem posvojen. Preden sta nas, mene in moji sestri, posvojila Ada in Darijo, smo se ogromno selili. Kakorkoli, hodim proti domu iz šole. Na dvorišču so name čakale Ada in moji sestri, Mina in Ina, ki sta imeli na svojih, po navadi nasmejanih obrazih, namrščen izraz...« Larisi je bilo že dovolj branja. Odšla je v kuhinjo, spila kozarec vode in poslušala svoja starša, ki sta njeni mlajši sestri poskušala dopovedati, da z voščenkami ne more risati po stenah. Zvečer je še malo brala »... Ko sem izvedel za selitev, sem bil prestrašen a hkrati jezen...«. Larisa je brala in brala, dokler ni postala utrujena in se je odpravila spat. Zjutraj se je zbudila v prelepo sobotno jutro. Z družino so se odpravljali na zabavo pri mamini sestrični Ivanka. Larisa ni marala svojih bratrancev, zato je s seboj vzela knjigo. Že na poti je brala, »...Ne maram našega novega doma niti nove šole in sošolcev. Počutim se, kot da sem odveč. Mina in Ina po drugi strani sta se v družbo dobro vklopili. Mogoče, ker otroci njunih let sprejemajo vse, takšne in drugačne...«. Ko so izstopili iz avta, je proti njim že tekla Ivanka, za njo pa trije majhni fantki, Larisini bratrance. Zabava se je Larisi zdela dolgočasna, zato je spet vzela knjigo v roke » V šoli se še vedno ne počutim sprejetega. Minilo je že več mesecev in še kar se ne morem navaditi na tako spremembo. Do »staršev« sem hladen. Ne razumem, zakaj smo se preselili. Vedela sta, da so spremembe, še posebej zame, težke...«. Brala je tudi na poti domov. Tako je minil še en dan. Naslednji dan Larisa ni brala. Ni brala še naslednji in naslednji dan, saj se je sprla s starši. Ko se je končno odločila nadaljevati branje, je prebrala »Mogoče so spremembe le dobre, če jim to dopustimo. Če se ne bi preselili, mogoče ne bi spoznal Larsa in Martine, mojih prijateljev. Tudi s svojima staršema, ja, moja starša sta, čeprav sta me posvojila, sem se pobotal. Razumem, da sta storila vse, da bi nam omogočila vse, kar potrebujemo. Vem, da moje življenje ni pravljica, ampak ne, ni me več strah, da bom pozabljen. KONEC«. Larisi se je njen prepir s starši zazdel beden in nevreden take drame. Spoznala je, da je njena družina tista, ki bo vedno ob njej. Stekla je iz svoje sobe in objela svoja starša ter sestrico. Zgodba je bila le zgodba, ampak Larisi je pomagala tudi v realnosti.

Zapiši, kaj ti sporoča ta kratka zgodba?

8. Si v njej zaznal/zaznala kakšno slovnično napako? (Obkroži.)

a) Da.

b) Ne.

Če si obkrožil Da, zapiši, katere slovnične napake.

9. Preberi kratko zgodbo in odgovori na spodnje vprašanje.

Kako napisati zgodbo

»Zakaj se trudiš, če nimaš talenta? / .../ Sprijazni se s tem, da nisi dovolj dober/-a. / .../ V življenju ti ne bo uspelo.« ti bodo govorili vsi. Ne smeš dovoliti, da ti to prepreči uresničiti tvoje sanje. Jaz nisem. Napisala sem svojo zgodbo in vsaka zgodba se nekje začne ... Vedno sem imela vse, no skoraj. Edina stvar, ki je nikoli

nisem imela, je najboljši prijatelj. Prijatelj je zame vedno bil nekdo, ki ti je vedno ob strani, ne le, ko te potrebuje. Prijateljstva sem si vedno neskončno želela, mogoče malo preveč. Nekoč sem se poskusila vključiti v družbo svojih vrstnic, tistih »popularnih«. Vse sem jim povedala, družile smo se, pomagala sem jim pri njihovih težavah, vedno sem jim bila na voljo za pogovor in one meni ... ne. Sčasoma sem postala nepomembna, samoumevna zanje. Vedno sem se trudila, da bi se z mano pogovarjale in bi jim bila všeč (P. S.: ne ponovite moje napake). Nisem se zavedala, da sem bila le izkoriščena in necenjena, ne glede na to, kar sem storila. Včasih, ko sem sama potrebovala pogovor, so mi rekle, da naj neham pretiravati in mojo težavo primerjale s svojimi, češ kako je šele njim hudo. Začela sem se počutiti slabše kot sem se prej, ko nisem imela »prijateljev«. Zavedala sem se, da je bolje, če se neham truditi in z njimi več ne poskušam komunicirati in se riniti v njihovo družbo. Kaj se je zgodilo? Nehala sem obstajati. Nikoli me niso ogovorile iz pozitivnih, prijateljskih razlogov. Sporočil tudi nisem prejela, če ni bilo nujno, torej za šolsko delo. Ko se spomnim na to, se še vedno počutim slabo, ampak hkrati sem se ob umiku iz družbe, v kateri sem bila nihče, začela ceniti in postala sem bolj srečna. Postala sem sicer tudi bolj previdna in nezaupljiva, kar pa ni nujno slabo. Še vedno rada pomagam drugim v težavah. Ko sem se začela osredotočati nase, sem ugotovila, da vse tisto, kar so mi drugi rekli, da je zame nemogoče, lahko dosežem. In sem. Napisala sem zgodbo, zgodbo svojega življenja. In še jo pišem.

Zapiši, kaj ti sporoča ta kratka zgodba?

10. Si v njej zaznal/zaznala kakšno slovnično napako? (Obkroži.)

a) Da.

b) Ne.

Če si obkrožil Da, zapiši, katere slovnične napake.

11. Kaj se ti zdi pomembnejše v nekem besedilu?

a) Da je pravopisno pravilno.

b) Da ga razumem.

c) Drugo: _____

12. Ali si kdaj zaznal/zaznala napake v zapisih, ki jih pripravijo učitelji/profesorji? (Odgovorite osnovnošolci, srednješolci, študentje.)

a) Da, katere? _____

b) Ne.

Za sodelovanje pri anketi se ti najlepše zahvaljujemo! 😊

RAZISKOVALNI POGOVOR – VPRAŠANJA ZA INTERVJU Z UČITELJICAMI SLOVENŠČINE (PRILOGA C)

1. Kaj menite, so knjige res povezane z našimi čustvi in razmišljanjem ali ne in zakaj?
2. Katera knjiga je v vas vzbudila neko čustvo in se vas je dotaknila? Zakaj?
3. Ali mislite, da vsak bralec zazna enako sporočilo, ki ga je hotel sporočiti avtor, ali si ga malo priredi?
4. Ali ste v vaši delovni dobi opazili razlike med učenci, ki berejo, in učenci, ki ne berejo? Če da, kakšne?
5. Katere knjige priporočate učencem? Ali bi spremenili seznam knjig za domače branje z vašim izborom? Zakaj?
6. Se vam zdi, da učenci, vrstniki bolj podobna sporočila zaznavajo pri pesmih ali knjigah?

RAZISKOVALNI POGOVOR – VPRAŠANJA ZA INTERVJU Z PSIHOLGINJO LEO KOROŠEC (PRILOGA D)

1. Ali menite da knjige, njihova sporočila in druga besedila vplivajo na naša čustva? Zakaj?
2. Ali opazate razlike med pacienti, ki radi berejo in tistimi, ki neradi berejo?
3. Na kakšen način se vam zdi, da besedila in njihova sporočila vplivajo na našo psiho in psihično počutje?
4. Ali priporočate branje psiholoških romanov? Zakaj?
5. Ali mislite, da je za našo psiho boljše branje realističnih knjig ali fantastičnih knjig? Zakaj?
6. Ali se vam zdi na splošno pomembno branje?
7. Ali menite, da če nekdo bere knjigo z vsebino, ki mu je blizu oz. opisuje podobno izkušnjo, kot jo je imel sam, se njegovo psihično stanje izboljša, se počuti bolje?
8. Ali branje lahko močno vpliva na naše počutje? Zakaj?
9. Ali branje lahko močno vpliva na naše počutje? Zakaj?
10. Ali nam želite sporočiti še kaj, kar bi nam lahko pomagalo pri naši raziskovalni nalogi, imate kakšen nasvet za nas?

FOKUSNA SKUPINA (DEVETOŠOLCI) – ANKETA (PRILOGA E)

Smo Gaja, Lea in Nika, učenke 9.razreda. Odločile smo se, da bomo raziskale, kako ljudje razumemo sporočila različnih besedil in tudi, kako na to vplivajo napake, ki se v njih pojavijo. Prosimo te, da pozorno izpolniš spodnjo anketo. S tvojo pomočjo bomo pridobile informacije, ki nam bodo pomagale pri našem raziskovanju.

Obkroži spol.

- a) moški b) ženski

1. Zapiši, kakšne knjige najraje bereš?

2. (Obkroži) Raje berem knjige

- a) s pozitivno energijo.
b) z negativno energijo.

3. (Obkroži.) Ti je bolj všeč

- a) tragičen ali
b) srečen konec zgodbe?

4. Kakšna vsebina bolje vpliva nate?

- a) Pozitivna.
b) Negativna.

5. Ali te moti, če v knjigi najdeš pravopisno napako? (Obkroži.)

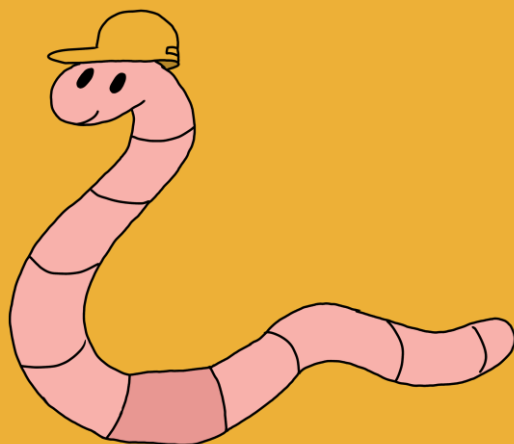
- a) Da.
b) Ne.
c) Je sploh ne opazim.

6. Zapiši, kako se ob branju knjige počutiš?

Za sodelovanje pri anketi se ti najlepše zahvaljujemo! 😊

DOMAČI DEŽEVNIK

Slikanica

Nastala v okviru
raziskovalne naloge:
Sporočilo knjig in besedil ter
ter kako ga razumemo

Lea Pongrac, Nika Bedrač, Gaja Otorepec Zlatnik

Ilustracije: Nejc Kretič, Ela Paušner, Teja Šuen, Rene Smodič, Jaka Jančar,
Neža Cimerman, Teja Kosi, Ela Štibler, Vid Videmšek in Mia Novak

»MAMA!« JE ODMEVALO. »KAJ
JE TINE?« JE UTRUJENO
VPRAŠALA MAMA, KI SE JE
POJAVILA NA VRATIH
TINETOVE SOBE. »HOČEM
DOMAČO ŽIVALCO!« JE MAMI
ODGOVARJAL. » ANDRAŽ JE
VČERAJ DOBIL PSA, LUDVIK PA
IMA KAČO. TUDI JAZ HOČEM
LJUBLJENČKA!«.

MAMA JE GLOBOKO
VDIHNILA IN REKLA: »TINE
ŽIVALI NISO ZA V HIŠO.
LJUBLJENČKA LAHKO IMAŠ, KO
SE ODSELIŠ.« » AMPAK
MAMA...« JE VZTRAJAL TINE,
MAMA PA SE JE ŽE OBRNILA IN
ODŠLA V SOSEDNJO SOBO.
» POHITI, DA NE ZAMUDIŠ
POUKA!« JE MAMA ŠE
VZKLIKNILA.

ISTEGA POPOLDNEVA, KO JE
TINE PRIŠEL DOMOV IZ ŠOLE, JE
MAMA KUHALA KOSILO.

»MAMA! PET SEM DOBIL. MI
BOŠ ZDAJ KUPILA DOMAČO
ŽIVAL?« JE SPET SPRAŠEVAL.
MAMA PA JE MIRNO REKLA: »O
TEM SVA ŽE GOVORILA. SEM
PA VESELA, DA IMAŠ DOBRE
OCENE.«. TINE JE BREZ BESED
JEZNO ODVIHRAV V SOBO.

ZVEČER STA
MAMA IN
OČE ODŠLA
NA VEČERJO
K TETI SUZI,
ZATO JE TINE
OSTAL SAM
DOMA.

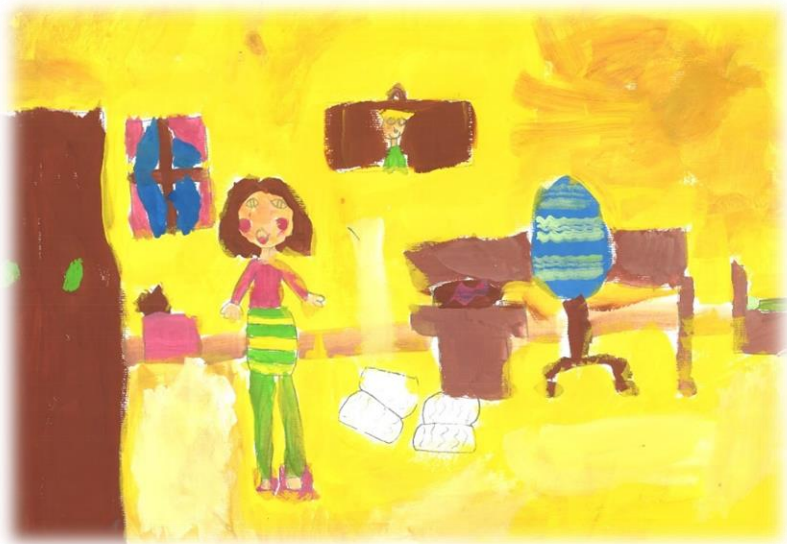

ZUNAJ JE BILO ŠE SVETLO,
ZATO JE TINE VZEL STARI
AKVARIJ IN SVOJO STARO
IGRALNO LOPATKO TER NA
VRTU HIŠE AKVARIJ NAPOLNIL
Z ZEMLJO. KER JE VELIKO
DEŽEVALO, JE POISKAL
DEŽEVNIKA IN GA POLOŽIL V
AKVARIJ.

EDINI PROBLEM JE BIL, DA BO
MAMA ZNORELA, ČE ZA TO
IZVE. AKVARIJ JE ODNESEL V
SVOJO SOBO IN GA SKRIL V
PREDALNIK PISALNE MIZE.

NASLEDNJI DAN, KO JE BIL
TINE V ŠOLI, JE MAMA
POSPRAVLJALA PO HIŠI. V
TINETOV PREDALNIK JE ŽELELA
POSPRAVITI ZVEZKE, KI SO
LEŽALI NA TLEH. KO JE ODPRLA
PREDALNIK, JE NJEN OBRAZ
PORDEL.

TINE JE RAVNO ODPRL V HODNA
VRATA NIČ HUDEGA SLUTEČ IN
IZ ZGORNJEGA NADSTROPJA SE
JE ZASLIŠAL MAMIN KRIK:
»TINE!«.

MAMA IN TINE STA SE POTEM
POGOVORILA. NASLEDNJI
DAN STA MAMA IN OČE TINETU
KUPILA DVE ZLATI RIBICI,
DEŽEVNIKA PA SO VRNILI NA
VRT. TAKO SE JE TINETU
IZPOLNILA ŽELJA.

Naloge

1. OBKROŽI BESEDE, KI TE
SPOMINJAJO NA
PREBRANO ZGODBO:

DEŽEVNIK

LAŽ

PISALNA
MIZA

STARŠI

OTROK

OBLJUBA

ŽELJE

VOLJA

2. POVEŽI OSEBO IZ ZGODBE Z NJENIM OPISOM.

TINE

JE ŽIVAL, KI ŽIVI
V ZEMLJI IN SE
POJAVI OB DEŽJU.

MAMA

JE FANT, KI SI JE
ŽELEL DOMAČO
ŽIVAL.

DEŽEVNIK

SPRVA NI
UPOŠTEVALA ŽELJE
SVOJEGA SINA, KO PA
JETA POKAZAL VOLJO,
JE POPUSTILA.

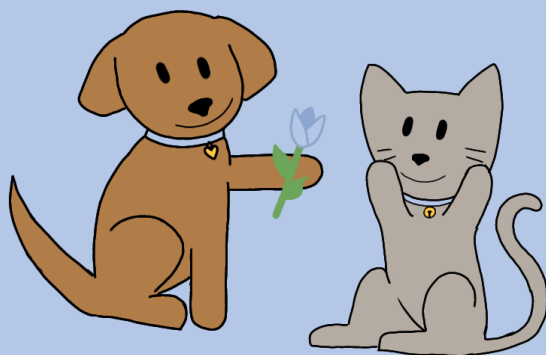

3. PREDSTAVLJAJ SI, KAKO TINE
PREŽIVLJA ČAS S SVOJIMA
NOVIMA LJUBLJENČKOMA IN
TO NARIŠI.

ZGODBE ZATE

Slikanica

Nastala v okviru
raziskovalne naloge:
Sporočilo knjig in besedil ter
ter kako ga razumemo

Lea Pongrac, Nika Bedrač, Gaja Otorepec Zlatnik
Ilustracije: Katarina Bezjak, Julija Ivanuša, Neža Luknjar

ROMEO IN JULIJA PO MAČJE IN PASJE

Zgodba Romea in Julije je vsem znana tragedija ampak to kar bereš je bolj tragična komedija...

V predmestnem naselju je bilo mnogo hiš. Tam so živeli takšni in drugačni ljudje, z njimi pa tudi njihovi hišni ljubljenci. V četrti hiši po vrsti so živeli Montegovi in njihov pes Romeo. V hišo na njihovi levi pa so se pravkar vselili Kapuletovi, ki so s seboj pripeljali tudi mačko Julijo. Vrta hiš je ločila stara lesena ograja, ki je imela veliko razmajanih desk. Pri Capuletih se je še isti teden odvijala zabava ob vselitvi. Julija se je mirno sprehajala med gosti, ki so jo radi pobožali po hrbtu. Romeo pa je bil radovedne sorte, zato se je odločil pokukati na zabavo skozi eno izmed razmajanih desk. Njegov in Julijin pogled sta se srečala in posledično je Romejo s težavo zlezel skozi ograjo in slepo hodil proti Juliji, ko je prevrnil gospo Capulet, ki je ravno prinesla torto. Torta je priletela v njeno taščo, katera je začela vreščati. Njeni kriki so prestrašili njenega sina, gospoada Capuleta, zato je pritekkel iz kuhinje ter se spotaknil preko svoje žene. Julija je prihitela k Romeu, ki je prav tako ležal na hrbtu in molil jezik iz svojega gobca. Julija je začela mjavkati in Romeo lajati vendar nihče ni mogel zares vedeti kaj si govorita.

Montegovi, ki so se ravno vrnili domov po obisku pri teti Elenori, so slišali krike na sosednjem vrtu in šli pogledat kaj se dogaja, ko so zagledali svojega psa in polomijo okoli njega. Gospa Capulet je vstal, pograbila metlo in se zapodila proti Romeu. Ta je švignil skozi ograjo in skočil v naročje svojemu lastniku. Montegovi in Capuleti so se začeli prerekati. Njihov prepir se je končal z predpovedjo vstopa na sosedovo posest. Romeo in Julija pa sta se naprej komunicirala, torej mijavkala in lajala preko ograje, zato so se vsi sosede v naselju pritoževali, da ponoči ne morejo spati. Kmalu je bilo tudi Montegovim in Capuletovim vsega dovolj, zato so svoje ljubljence ponoči imeli zaprte v hiši. To pa ju ni ustavilo. Montegovi so s teto Elenoro odšli na počitnice in Romea so pustili pri sosedu, gospe Jožefini, ki živi v hiši nasproti njih. Julija je s tem videla priložnost, da bo lahko z Romeom končno pobegnila, zato se je na hišnem dovozu pretvarjala, da je poginila. Otroci Capuletovih so jokali, kar je videl tudi Romeo. Obupani pes je stekel preko ceste, Julija je nenadoma skočila v zrak in stekla proti njemu.

No v istem trenutku, ko sta oba ljubljenska stala na sredi ceste pa pripelje stari malo slep smetar Cilek in povozi oba. Soseba Jožefina je seveda, dementna kot je bila pozabila, da je bil pes v njenem varstvu zato so Montegovi za nesrečo izvedeli šele, ko so se vrnili iz dopusta od Capuletovih, ko je Jožefina srebala čaj na svoji verandi. Družini sta seveda svoj spor zgladili in kupili nove ljubljenske. Montegovi so kupili novega psa, Capuletovi pa mačko. Brez skrbi ta dva se nista niti najmanj marala.

NEŽA LUKNIJAK

OD ZGODBE DO REALNOSTI

Julija Ivanuša 6.B

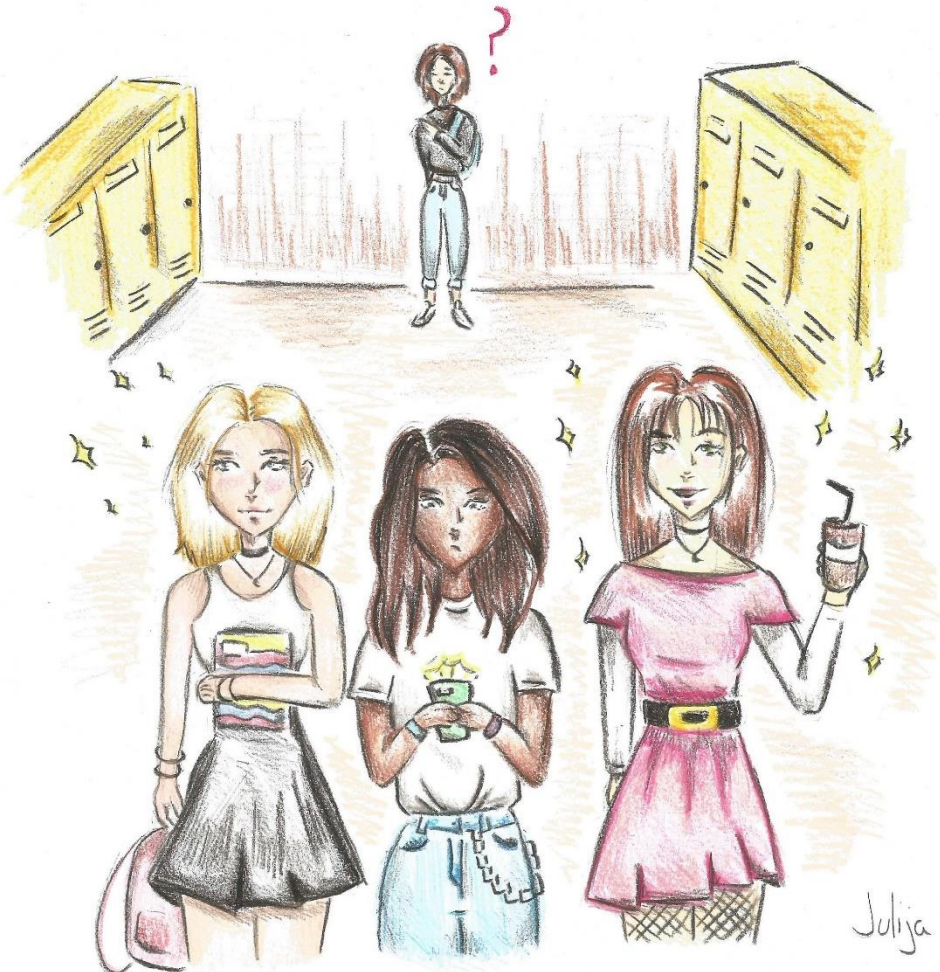
»Vsi sanjamo o življenju, ki ga ne moremo živeti. Ne, ker bi bilo naše slabo, ampak ker si vedno želimo nekaj več. Strah nas je, da bomo pozabljeni. Hodim po zasneženi poti, vedno enaki. Ne maram sprememb. Spremembe so zame kot neka napaka v mojem življenju. Mogoče, ker sem posvojen. Preden sta nas, mene in moji sestri, posvojila Ada in Darijo, smo se ogromno selili. Kakorkoli, hodim proti domu iz šole. Na dvorišču so name čakale Ada in moji sestri, Mina in Ina, ki sta imeli na svojih, po navadi nasmejanih obrazih, namrščen izraz...« Larisa je bilo že dovolj branja. Odšla je v kuhinjo, spila kozarec vode in poslušala svoja starša, ki sta njeni mlajši sestri poskušala dopovedati, da z voščenkami ne more risati po stenah. Zvečer je še malo brala »... Ko sem izvedel za selitev, sem bil prestrašen a hkrati jezen...«. Larisa je brala in brala, dokler ni postala utrujena in se je odpravila spat. Zjutraj se je zbudila v prelepo sobotno jutro. Z družino so se odpravljali na zabavo pri mamini sestrični Ivanki. Larisa ni marala svojih bratrancev, zato je s seboj vzela knjigo. Že na poti je brala, »...Ne maram našega novega doma niti nove šole in sošolcev. Počutim se, kot da sem odveč. Mina in Ina po drugi strani sta se v družbo dobro vklopili. Mogoče, ker otroci njunih let sprejemajo vse, takšne in drugačne...«.

Ko so izstopili iz avta, je proti njim že tekla Ivanka, za njo pa trije majhni fantki, Larisini bratranci. Zabava se je Larisi zdela dolgočasna, zato je spet vzela knjigo v roke »V šoli se še vedno ne počutim sprejetega. Minilo je že več mesecev in še kar se ne morem navaditi na tako spremembo. Do »staršev« sem hladen. Ne razumem, zakaj smo se preselili. Vedela sta, da so spremembe, še posebej zame, težke...«. Brala je tudi na poti domov. Tako je minil še en dan. Naslednji dan Larisa ni brala. Ni brala še naslednji in naslednji dan, saj se je sprla s starši. Ko se je končno odločila nadaljevati branje, je prebrala: »Mogoče so spremembe le dobre, če jim to dopustimo. Če se ne bi preselili, mogoče ne bi spoznal Larsa in Martine, mojih prijateljev. Tudi s svojima staršema, ja, moja starša sta, čeprav sta me posvojila, sem se pobotal. Razumem, da sta storila vse, da bi nam omogočila vse, kar potrebujemo. Vem, da moje življenje ni pravljica, ampak ne, ni me več strah, da bom pozabljen. KONEC«. Larisi se je njen prepir s starši zazdel beden in nevreden take drame. Spoznala je, da je njena družina tista, ki bo vedno ob njej. Stekla je iz svoje sobe in objela svoja starša ter sestrico. Zgodba je bila le zgodba, ampak Larisi je pomagala tudi v realnosti.

NEŽA LYKNIAR

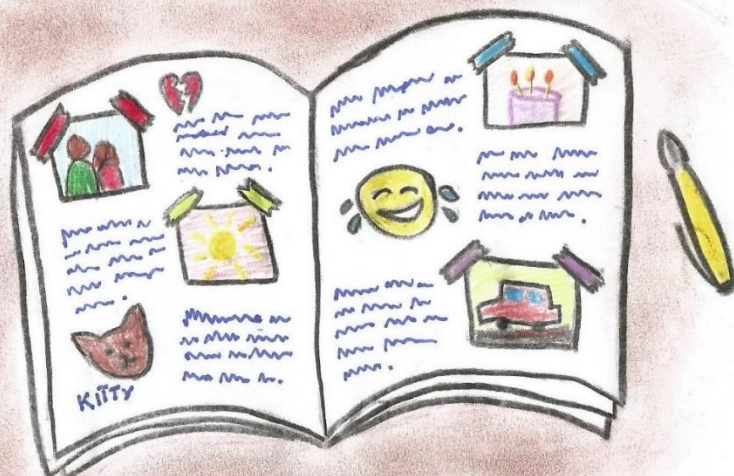
Kako napisati zgodbo

Julija Ivanuša 6.B

»Zakaj se trudiš, če nimaš talenta?«,
»Sprijazni se s tem, da nisi dovolj dober/a.«,
»V življenju ti ne bo uspelo.« ti bodo govorili vsi. Ne smeš dovoliti, da ti to prepreči uresničiti tvoje sanje. Jaz nisem. Napisala sem svojo zgodbo in vsaka zgodba se nekje začne... Vedno sem imela vse, no skoraj. Edina stvar, ki je nikoli nisem imela, je najboljši prijatelj. Prijatelj, sploh zame, je vedno bil nekdo, ki ti je vedno ob strani, ne le, ko te potrebuje. Prijateljstva sem si vedno neskončno želela, mogoče malo preveč. Nekoč sem se poskusila vključiti v družbo svojih vrstnic, tistih »popularnih«. Vse sem jim povedala, družile smo se, pomagala sem jim pri njihovih težavah, vedno sem jim bila na voljo za pogovor in one meni...ne. Ščasoma sem postala nepomembna, samoumevna zanje. Vedno sem se trudila, da bi se z mano pogovarjale in bi jim bila všeč (P.S. ne ponovite moje napake). Nisem se zavedala, da sem bila le izkoriščena in necenjena, ne glede na to, kar sem storila. Včasih, ko sem sama potrebovala pogovor, so mi rekle, da naj neham pretiravati in mojo težavo primerjale s svojimi, češ kako je šele njim hudo.

Začela sem se počutiti slabše kot sem se prej, ko nisem imela »prijateljev«. Zavedala sem se, da je bolje, če se neham truditi in z njimi več ne poskušam komunicirati in se riniti v njihovo družbo. Kaj se je zgodilo? Nehala sem obstajati. Nikoli mi niso odgovorile iz pozitivnih, prijateljskih razlogov. Sporočil tudi nisem prejela, če ni bilo nujno, torej za šolsko delo. Ko se na to spomnim, se še vedno počutim slabo, ampak hkrati sem se ob umiku iz družbe, v kateri sem bila nihče, začela ceniti in postala sem bolj srečna. Postala sem sicer tudi bolj previdna in nezaupljiva, kar pa ni nujno slabo. Še vedno rada pomagam drugim pri težavah. Ko sem se začela osredotočati nase, sem ugotovila, da vse tisto, kar so mi drugi rekli, da je zame nemogoče, lahko dosežem. In sem. Napisala sem zgodbo, zgodbo svojega življenja. In še jo pišem.

KATARINA BEZJAK

NALOGI

KATARINA BEZJAK

Romeo in Julija po mačje in pasje

1. Ti je bolj všeč Shakespearjeva tragedija Romeo in Julija ali naša priredba, komedija Romeo in Julija po mačje in pasje? Zakaj?

2. Katere pravopisne napake, ki so tu zapisane pravilno, se pojavijo v zgodbi?

a) V prvi povedi manjkajo vejice pred ampak, ko in je; Capuletovi; gospoda; mijavkati; s prepovedjo, še naprej; vejica med star in malo slep; vejica pred zato so.

b) V zadnji povedi manjkajo vejice pred Montegovi, zgazil oba, Montegovi so kupili novo mačko.

3. Obkroži, če trditev drži.

a) Zgodba se konča srečno.

b) Zgodba govori o dveh psih različne pasme.

c) V zgodbi ima ključno vlogo smetar Cilek.

d) Glavni lik je soseda Jožefina, ki se v zgodbi tudi zaljubi.

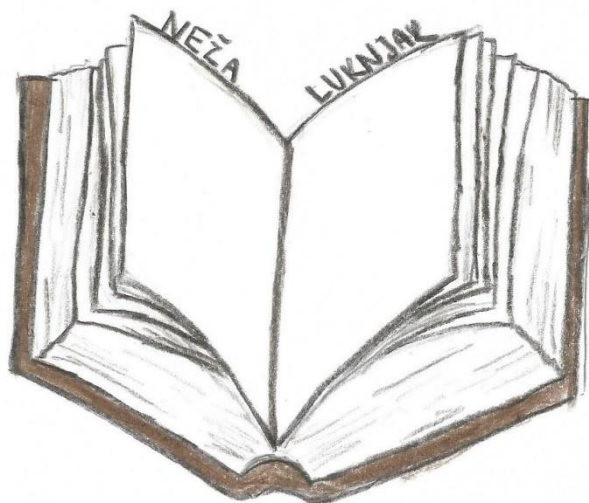

Od zgodbe do realnosti

1. Bi prebral/a knjigo, ki jo je v zgodbi brala Larisa glede na zapisane odlomke?

2. Smiselno dopolni:

Zgodba se začne z odlomkom iz neznane knjige, ki jo bere _____. Ima starše in _____. Neko soboto je _____ sestrična Ivanka imela zabavo, katere so se udeležili. Tam je večino časa _____. Ko je do konca prebrala svojo knjigo, je ugotovila _____.

Kako napisati zgodbo

1. Najdi besede, ki povzamejo sporočilo zgodbe:

ABKIKGBINSJKALSOEBHEKABHMIPOČUTJEGI
CIOWFBDJJVBCVBAAHFVHJVKVSQVNVN
MIŽIVLJENJEVCKDVBOUVOBDHSJSKCKBG
EUEOFBJMDCLLIFHGGVBWKPIHZGODBAHW
PVHBBVČLAJFRIVHVAHKMLJUKUMONIČAŠŽ
HOERFHBVNOKJVOSJNGBKDHJKLONGEKBI
HIVNSKNOJOJPPGNNNBKSBKKBKHOIHRHWP
GHGLBNBNDNBBBPRIJATELJSTVOBVLBALDH
BVGLDBDBDLJHKIGHDUGBBVBRNNLHHORH
ODRAŠČANJEBOUFGVOGPUGVPUBVUOO
DHVPAHGHBBBVGBOSHBBGLDHBOZIKLŽL
HKDRUGAČNOSTVJBHPIFFNLWHPHBBVFKV
FJBLDJGWPGJŠIGNHPEJJHEDHPPPEHGGK
SPREJEMANJEKIGUGRAOPHGPRGHRAHGH

2. Kako napisati svojo zgodbo?
